گۆڕان، کورد□ نامووسیی، بۆ پارتیی دەکات بەشی سێیەم و کۆتایی لە یۆتۆپیا و فۆبیای خۆپێشاندان لە هەولێر

گۆڕان، کورد□ نامووسیی، بۆ پارتیی دەکات
بەشی سێیەم و کۆتایی لە
یۆتۆپیا و فۆبیای خۆپێشاندان لە هەولێر

کامیار سابیر

لە بەشی دوودا، باسی دزیی و تاڵانییەکانی ماڵی تاڵەبانیی، ئیبراهیم ئەحمەد و ناوەندی بڕیارمان کرد. ئەگەر سەرانی دەستڕۆیشتووی یەکێتیی، دەیانەوێ بەدەردی رژێمەکەی شاوشیسکۆ نەچن، یەک رێگەیان لەبەردەمدایە و دووەمیان نییە. دەکرێ بە هاوکاریی خەڵک و ئەو هێزە سیاسییانەی دەتوانن بە بێ پارتیی، ئاو بخۆنەوە، شەفافانە و جەریئانە, دەستبەرداری پرۆژە نەوتییە زەبەلاحەکان و بیزنسە دەیان میلیارد دۆلارەکانیان بن و ئەوەی دزییویانە و بردوویانە، با لێرەدا بیوەستێنن و کەمێک کەرامەت و شەهامەتی سیاسییان بجوڵێت کە چییتر ئەم گەلە هەژار و برسییکراوە، تەحەمولی ئەم هەموو جەور، ستەم و چەتەگەرییە ناکات؟ بەداخەوە مێژووی زۆربەی هەموو سیاسیە شەرقیی و تاجیرە گەورەکانی سێکتی نەوت، بە تراژیدیا کۆتایی هاتووە و دەستبەرداری نازونیعەتی دزیی و تاڵانیی نەبوونە. ئەوە ماڵی تاڵەبانیی و ئەحمەدە کە دەتوانن چارەنووس و ئاییندەی سیاسیی خۆیان، دیاری بکەن و خەڵکی زۆنەکەی خۆیشیان تا سەر، ئەمەیان لێ قبوڵ ناکات و بۆیشیان ناچێتە سەر.

پێش ئەوەی کار لە کار بترازێ و خەڵکی کوردستان، تاویان لێ بدەن، دەتوانن بە جورئەتەوە، شەفافانە، روو بە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان، دەستبەرداری دزییکردن و تاڵانکردنی سامانی سروشتیی کوردستان ببن و لەگ□□ گ□□□ان و حکومەتی فیدراڵی عێراقدا رێکبکەون و سیستەمی سیاسیی هەرێمی کوردستان سەرل□ بەر، هەڵبوەشێننەوە. لای کەم، س□ل□مانیی و کەرکوک لە دەست پارتیی و تورکیا دەربکەن و

سیستەمی کانتۆن، سیستەمی بەهەرێمبوونی پارێزگاکان بکەن بە دیفاکتۆی سیاسیی و خەلانۆچکە و باڵەخانەی گەندەڵییەکان لە هەولێر، سەرلەبەر هاڕە پێبکەن و هەموو لینکەکان بپچڕێنن. لێرەدا ئەگەر گرفتی باڵی ناوەندی بڕیاریش بێتەوە پێشەوە، بەڵام ئەگەر موئەسەسەی رەسمیی یەکێتیی(ماڵی زاوا و خەزوور- تاڵەبانیی و ئەحمەد) بە جدیی بیانەوێ لە دوایین ساتەکانی ژیانیاندا خزمەتێک بکەن، هەر بە عەصیانی مەدەنیی دەتوانن، ئەو باڵە بپوکێننەوە و دواتریش کۆنگرەی خۆیان ببەستن.

هەرهیچ نەبێ، گۆڕان و یەکێتیی، با لە بارزانییەوە فێری سیاسەت و موراوەغە بن. پارتیی، هەموو یەکێتیی، گۆڕان و نووسەرە حەرەس قەومییەکانیانی لە کون نابوو بەناوی تەخوینکردن و خزمەتکردنی ئەجێندای ئێران و شیعەوە، بەڵام کاتێ خۆی رادەسپێردرێ بچێ بۆ بەغداد و تاران، یان هەست دەکات باڵانسی بەرژەوەندییەکانی تێک دەچێت، یاخود دروستتر، کاتێ بەرژەوەندییە حیزبیی و بنەماڵەییەکانی، وا دەخوازن کە بارزانیی، موغامەرە و موراوەغە بکات، بە جورئەت و بەرچاوڕۆشنییەوە، دەیکات و کۆمەڵێ سیاسیی ئەحمەقی یەکێتیی و حیزبەکانی تریش، لەگەڵ خۆیدا دەبات و گێرەیان پێدەکات.

یەکێتیی و گۆڕان، لەگەڵ هێزەکانی تر، دەبێت دەستبەرداری ئەو وەهمە طائیفیی و نەژادییەی پارتیی ببن کە بە فیتی تورکیا و حیلفی ئەهریمەنیی سوننیی، کوردیان بە گژ خورافاتپەرستەکانی شیعە و ئێراندا دەکرد و دانەجیڕەی کوردایەتییان لە میلیشیای حەشدی شەعبیی دەکرد. دەبێ بە جورئەتەوە، دڕ بدەن بە تەخوینکردنەکانی بنەماڵەی بارزانیی و لە مەوقیعی دیفاعەوە بچنە سەنگەری هەڵکوتانە سەر مورتەزیقەبوونی ویلایەتە رەیعییە تاڵانییەکە و پرۆکسیبوونی پارتیی بۆ تورکیا، لە ئاستی عێراق و ناوچەکەدا، ریسوای بکەن.

خەڵکی کوردستان، زۆربەی خێزانەکانی هەرێم، ژیان و نانیان دەوێت، دەیانەوێت ئاساییشی کۆمەڵایەتیی و ئابووریی خۆیان و خێزان و نەوەکانیان دابین بکەن. قسەی قۆڕی دەوڵەتی کوردیی، بۆ زۆرینەی خەڵکی کوردستان جگە لە قومارخانە و کلاواتی کۆمەڵێ مافیای کوردایەتیی و هەندێ خوزیعبەلاتی رانتخۆرانی ناو میدیای ئەهلیی و حیزبیی زیاتر، هیچی تر نییە. ئیستیحماری دەوڵەتی کوردیی و ئیستیحماری ریفراندۆم، جگە لە حەماقەتی ئایدیۆلۆژیی، ئابووریی، سیاسیی و کولتووریی، هیچ شتێکی تر نییە و زۆرینەی رەهای خەڵکی کوردستان، جڕت بۆ ئەم چەتەگەریی و تاڵان و بڕۆیە لێدەدەن.

ئەم بیزنسە، دەبێ کۆتایی پێ بهێنرێ و لەڕێگەی پارلەمانی عێراق و حکومەتی فیدراڵەوە، دەتوانن، نەوت دزەکانی کوردستان(بەشێک لە خۆیشیان دەگرێتەوە)، مافیاکانی کوردستان، ئەوانەی شەنگالیان بە ئێشنۆساید، دا و ئابووریی کوردستانیان تاڵان کرد، بۆ دادگا بسپێرن و لێپێچینەوەیان لێ بکرێت. ئەمانە، نە شێوەی دەوڵەت و نە تەقوتەقی تێدەکەوێت، تەنیا و تەنیا جورئەتی سیاسیی، بەرچاوڕۆشنیی ،فیکری سیاسیی ساغڵەم، شەهامەتی فیکریی و عەقڵانییەتی دەوڵەت. لەپێش هەمووشیانەوە، بە جورئەتەوە دەبێ واز لە کوردەناموسیی، واز لە کەرایەتییەکانی بیزنسی ویلایەتی ڕەیعیی، ئابووریی سەربەخێڵ و سەربەعەشیرەت بهێنرێت. هاوکات، پێویستی بە (ڕوئیە و ڕوئیا) ی سیاسیی دوورمەودا، هەیە.

گۆڕانی بێڕوئیە و بێڕوئیا

لە سیاسەتی کوردییدا، بەتایبەتیی لە سیاسەتی کوردایەتییدا، ئابووریی، بە فۆرمە کلاسیکییەکەی بەرهەمهێنان و مامەڵەکردنە، سیاسەتیش جگە لە چەمکی چەتەیی ، تاڵانیی و ڕاوڕووت (Plunder) ئەوەش لە فۆرمێکی میلیشیایی و عەصابەییدا(پێشمەرگایەتیی)، هیچ شتێکی تر نییە. گۆڕان، ئەوەی پێیدەگوترێ ڤیژن(ڕوئیە- دید) و ئەوەی پێیدەگوترێ ڕوئیا(خەون و پرۆژەی سیاسیی) لەسەر کەلاوەکانی سیاسەتی کوردیی، نییەتی.

گۆڕان، بە کۆمەڵێ شیعاری عاطیفیی، حەماسیی و شاعیرانەوە ، لەچەشنی عەدالەتی کۆمەڵایەتیی، بە دامودەسگاییکردنی دامەزراوەکان، یەکگرتنەوەی وەزارەتەکانی دوو حیزبی میلیشیایی، ڕەشبەڵەکی ئیجماعی کوردیی، تێکەڵاوکردنی نوێنەرایەتییەکان و کۆدەنگیی نیشتمانییەوە، گرتبووی و خۆی سەرمەست کردبوو. سەرەنجامیش، کەڵەگایی پارتیی، شەرعییەتدان بە دزیی و تاڵانییەکانی نەوت، کۆنتراکتەکانی نێوان مافیا ئۆریجناڵەکانی کوردایەتیی و تورکیای لێکەوتەوە. لەم نێوەدا، ئەگەر هەلاهەلەی کوردایەتیی و بەیعەتدان بە ناسیۆنالیزمە نەژادییەکەی لەدەربکەیت، چوار دێڕ، لە فیکری سیاسیی، لە ڕوئیەی ئابووریی و لە ڕوئیای ئابووریی سیاسیی، لەناو کادیران و قیادەی گۆڕاندا، نییە.

لە هەموو مێژووی ئابووریی سیاسییدا، نموونەیەکی ئابووریی فاشیل، ساقیط و چەتەگەریی وەکو ئەوەی کوردستان نادۆزیتەوە کە سەرلەبەری ئەم فەشەلانە، بەهۆی کەرایەتیی سیاسییەکان و حەماقەتەکانی ناسیۆنالیزمەوە،بووبن. ئابووریی، لەهەموو دونیادا، ناوبەناو،

تووشی گەندەڵیی، داکشان و قەیرانی قووڵ دەبێت. پارەیەکی زۆر دەشێردرێتەوە و چەندین بانک، دەسگای دارایی ونەقدیی گەورە، یان کۆمپانیای زەبەلاح، هەرەس دەهێنن، ئیفلاس دەکەن و سەرجەم ستراکتۆری ئابووریی تووشی رکود دەبێت.

ئەمەی لە کوردستان هەیە، تەنیا و تەنیا بەهۆی فەشەلی وەحشەکانی کوردایەتیی و کەرایەتیی سیاسییەکانی کوردایەتیی و ئیستیحمارییەکانی ئەو ئابووریناس، ئەکادیمیست و نوخبانەوەیە کە ناسیۆنالیزمی نەژادیی، طائیفیبوون، پرۆکسیبوون و بەرژەوەندیی شەخصیی، رەشمەی لەسەر نابوون و جڵەوی مەغز، عەقڵ و ویژدانیانی کردبوو. بەشێکی زۆر لە کادیرانی باڵای گۆڕان، لەم پێڕە خەڵەفاو، نەتەوەییە ئەحمەقانە و پێڕە ئیستیحمارییانە، بوون و هەن.

گۆڕان، بەهۆی تەخدیری ئابووریی سەربەخۆوە، یەکێک لە قەڵەترین کارەکانی کردبێتی، مەبەڵایزکردنی یەکگرتنەوەی دوو وەزارەتی دارایی دوو حیزبە میلیشیاییەکە بوو. لە هەموویشی مەترسیدارتر، بەهۆی مەتیڤی ناسیۆنالیزمی نەوتەوە، لەسەردەمی سەرۆکی پارلەمانەکەی ئەودا، شەرعییەتی دا بە پارتیی کە نەوتی کوردستان هەراج بکات و قاسەی پارەکانیشی، بە دەستە ئەمینەکان (دزەکانی کوردایەتیی) سپارد. راستە پێشتر یەکێتیی و پارتیی، بە ئاشکرا و لە ژێرەوە، نەوتیان دەدزیی و بە قاچاغ دەیانفرۆشت، بەڵام ئەو نوشتە ناسیۆنالیزمییەی گۆڕان بە پارتیی نووسی و لە پارلەمانەوە شەرعییەتی بە ناسیۆنالیزمی تالانیی نەوت دا، شکستێکی گەورەی سیاسیی و ئابوورییە کە گۆڕان دەبێ دانی پێدا بنێ و داوای لێبووردن لە خەڵکی کوردستان بکات.

سەرەنجام، حیزبی کوردایەتییە عادییەکە (یەکێتیی)، وەزارەتەکەی تەسلیمی کوردایەتییە ئەصیلەکە (پارتیی) کردەوە. پارتییش، لەرێگەی صەفقاتە ئابووریی و سیاسییەکانی خۆی لەگەڵ تورکیا، وەزیری دارایی گۆڕانی کردبوو بە رەبەتێک، هەر بە پێڕابواردن و قەشمەریپێکردن، وەکو هیچ نەدیتە، دەیانبرد بۆ تورکیا و هەندێ دەکیومێنتە فەتەشپیان پێ نیشان دەدا، بێئەوەی توانای جوڵاندنی هیچ پارەیەکی هەبێت. ئەم یەکگرتنەوەیەی وەزارەتەکان و تێکەڵکردنەوەی ئەو پارانەی لە بەغدادەوە بە جودا، بە سلێمانیی و هەولێر دەهات، گۆڕان، کردی بە شانازییەکی نەژادیی و پۆزی ئیستیحماری کوردایەتیی، پێوە لێدەدا و سەرەنجامیش، برسیکردنی خەڵکی لێکەوتەوە. ئەمەش میکانیزمێک بوو، پارتیی بە ئاسانیی بتوانێ، سەرجەم خەڵکی کوردستان، بە ئەنقەست و بە ئەجێنداوە، بە

بیزنسی سیاسیی و ئابوورییەکانی خۆی، تەجویع(برسییکردن) بکات.

گۆڕان، بە چوونە ناو دەسەڵاتی سیاسیی و حوکمڕانییەوە، گەورەترین شکستی سیاسیی خۆی چنییەوە. سەیر ئەوەیە تا ئەستایش، بەشێکی زۆریان دەستبەرداری ئەو بێعەقڵییی و ئیستیحمارییە نابن کە تەویلەکانی پارلەمان کارا بکرێتەوە. لەکاتێکدا لەسەردەمی زێڕینی گۆڕان لە دەسەڵاتدا، جگە لە پێشکەشکردنی کەمپێنی وەزیری گوڵپایەیی و سەرلەقێن بە سیاسەتەکانی پارتیی، هیچ حیکمەتێکی سیاسیی و ئابووریمان لە کادیرەکانی گۆڕان، نەدیت. گەورەترین شەرمەزاریی مەرایی، سیاسیی و عەسکەریی لەسەر دەستی میلیشیاکانی زێرەڤانیی و پێشمەرگەی کوردستان، لەسەردەمی وەزیر دیفاعەکەی گۆڕاندا، دەرهەق بە ئێزیدییەکان و بە سەبایاکردنی ژن و کچەکانیان کرا.

فیغان لە کونە ڕەشەکانی کاکەشانەوە هاتبێت، لە ستراکتەری گۆڕانەوە نەهات. بە پێچەوانەوە، کادیر و ڕاوێژکاری لەبرسامردووی زۆریان هەبوو، بەهۆی ئیستیحماری کوردایەتیی و بەهۆی نەفسنزمییان بە پارەی ڕەیع، فاشیستانە و ڕاسیستانە، داخی خۆیان بە نەژادی ئێزیدییەکان و بە دینی ئەوان دەڕشت و تەبریریان بە ڕێککەوتنەکەی ئەوان (پارتیی، داعش و تورکیا) دەهێنایەوە و دەیانگوت، ئاڵوگۆڕی ریشەیی بەڕێوەیە، سایکس-پیکۆ تەواو و سەردەمی دروستبوونیی دەوڵەتی کوردیی لەسەردەستی مەئمورەکەی ئەردۆغان(بارزانیی)، تەنیا مەسەلەی کاتە.

دەیان کادیرمان بینی، لە میدیای فاشیزمی کوردایەتییەوە(ڕووداو) بە چەند هەزار دۆلارێک، بووبوون بە باشترین موهەڕیجی دەوڵەتی کوردیی و شەڕیان لەسەر ئەوە دەکرد کە ئەمان مونەظیری پرێستیژ و پڕ لەوەلائی سیاسیین بە دەوڵەتە لەعنەتییە کوردییەکە و بە ئابوورییە فرۆشراوە(سەربەخۆ!) پرۆکسییەکە. تەفسیری خەونەکانی بارزانییان دەکرد و خەونە ئەهریمەنەکانی موئەسەسەی خێزانیان ریوایەت دەکرد. لە میدیا و ڕاگەیاندنەکانی گۆڕاندا، هاوکاریی میدیا فاشیستەکەی پارتییان دەکرد و کێشەی سیاسیی گەلی کوردیان لە کێشەیەکی طائیفیی و مەذهەبییەوە دەپێچایەوە و وەکو پرۆکسییەکانی ئەردۆغان، مامەڵەیان دەکرد و دەی دونیایان بە کردنەوەی بازاڕی نەوت لە ڕێگەی تورکیاوە خۆش بوو. ئەوەندە سەنای تورکیا و ئابووریی سەربەخۆیان کرد، مرۆڤ لێی تێک دەچوو ئایا ئەوانە گۆڕانن یان پارتیی و مورتەزیقەی تورکیان؟

یەکێتیی و گۆڕان: برسییکردنی خەڵک

ئەم برسییکردنەی خەڵکی کوردستان بەگشتیی و خەڵکی ناوچەکانی سلێمانیی و گەرمیان، بەتایبەتیی، کەمترین بەرپرسیارییەتیی پارتیی تێدایە، چونکە ئەگەر پارتیی بە ئیستیحماری کوردایەتیی و بە کەرەکەری ئابووریی سەربەخۆ، درێژە بە دزیین، تاڵانیی و چەتەگەریی دەدات، ئەی ئەوە چەندین ساڵە، یەکێتیی، شەریکە دز و گۆڕانیی تەخدیرکراو لە کوێ خەوتوون؟ ئەم ترسی تەخوینکردنە بۆچی ناتوانن بێوەننەوە؟ ئەم بە دەخیرەییە لە فیکر، لە روئیە و لە روئیادا، بە غەیری کانیاوەکانی ئیستیحمار و حەماقەتی کوردایەتیی، لە هیچ شوێنێکی ترەوە هەڵدەقوڵێت؟ لەکاتێکدا ئەگەر چەمکی خیانەت و درەغیی مانایەکی هەبێت، لە هەموو مێژووی سیاسیی کورددا، دزیین و تاڵانییکردن لە سامانی نیشتمانیی، برسییکردن، نانبڕینی خەڵک و مورتەزیقەبوونی پارتیی بە تورکیا، خیانەتی شەرمهێنەرتر نییە؟

لە واقیعدا، ئەم برسییکردن و سووکایەتییکردنە بە ئینسانی کورد بە گشتیی، ئەگەر بە یەکێتیی، بیزنس و تیجارەتی دەیان میلیارد دۆلاریی بێت لەگەڵ ئاغەکەیدا(پارتیی)، ئەوە بە گۆڕان، جگە لە حەماقەتی نەتەوەیی ، کەرایەتیی ناسیۆنالیزم، وەهەم بە کاراکردنەوەی خەلانەچکەی پارلەمان و خورافییاتی بە دامودەسگاییکردنی حکومەتێکی فاشیل و فاسید، شتێکی تر نییە. سەیرێکی خۆرای دواوە بکەن، سەیری حەماقەتەکانی شێخ مەحمودی هەمیشە مردوو(نەمر) بکەن کە نزیک بە صەد ساڵ لەمەوبەر چۆن بەهۆی مەتیقە سوننییە-ئیسلامییە-طائیفییەکانییەوە، چۆن بەهۆی نەکەرایەتییەکانییەوە بە تورکیا، شەڕی بە ئینگلیز فرۆشتووە و شاری سلێمانیی بە وێرانکردن داوە؟

کەنە مەلیک، بووبوو بە قومسەر(commissioner) ی دەسەڵاتدارانی تورکیا و ئەجەنداکانی ئەوانی دژی دەوڵەتی عێراق، دژی ئینگلیز، دژی رووسەکان و دژی ئێران جێبەجێ دەکرد. ئەم هەموو مورتەزیقەییەشی بە تورکیای ئەوکات، بەناوی خەباتکردن بە کێشەی سیاسیی گەلی کورد، لەبازاڕ دەخست؟ جیاوازیی ئاگایی ئەوکاتی خەڵکی سلێمانیی لەگەڵ ئێستادا، ئەوەبوو، ئەوکات جێتیان بە شێخ لەدەدا و بە سەبەبکاری وێرانبوونی سلێمانییان دەزانی و تەنانەت کەسوکاری شێخیش، بایەخیان بە قسەکانی دانانا.

سلێمانیی ئێستا، دەیان حەرەس قەومیی پارتیی(لە ریزەکانی یەکێتیی و گۆڕاندا)، لە ئاستی باڵادا، هەمان ئەو حەماقەتانە دەکەن کە مەلیکی ئەکسپایەری ئەوکات بە تورکیای پۆست عوثمانییەکانی دەکرد. ئێستا ئەمانیش بە سەرەکی ئەکسپایەر، ناشەرعیی و ناقانونیی هەرەمی دەکەن. هەشتا کەنە مەلیک، باشتریش بوو، لای کەم بەدەستی یەک بە

تورکیای ئەوکاتی دەکرد، بەڵام ئەم نەتەوەییە-نەژادییە لاژگانەی ناو یەکێتیی و گۆڕان، بەدەستی سێ و چوار بە پارتیی دەکەن کە پارتیی خۆی لەعابە و "پرۆکسی"ی دەستی تورکیایە.

چارەسەری خێرا چییە؟

گۆڕان، ئەگەر راست دەکات، پێش هەموو شتێ دەبێ بە راشکاویی و بەجەرائەتەوە، لە حکومەتی عەصابە سیاسییەکانی کوردایەتیی بکشێتەوە. دەبێ جڵەوی هەموو ئەوانە بکات کە وەهمیان بە دەوڵەتی کوردیی، خورافاتەکانی ریفراندۆم و قومارخانەی ئابووری سەربەخۆ هەبوو، دەبێ دەموقەپێسیان دابخات. دەبێ فشاری راستەقینە بۆ یەکێتیی بهێنێت، لە حکومەتی دز و مافیای هەرێم، بکشێنەوە. دەبێ بە جەرائەت و بەرچاوڕۆشنییەوە، مامەڵە لەگەڵ حکومەتی فیدراڵی عێراقدا بکەن و ئیمتیدادی ئیمپراتۆرییەتی تورکیای ئەردۆغانیی تێکبشکێنن. ئەم وەهمی حکومەتی هەرێم و پارلەمانەی کوردستان، رۆژێک زووتر بپێچرێتەوە، سامانی نیشتمانیی کوردستان، رۆژێک زووتر لە دەست دزەکانی کوردایەتیی و تورکیا دەردەهێنرێت. رۆژێک هەرێمی نایەکگرتووی کوردستان، دیسەنترەڵایز بکەیت، رۆژێک زووتر، ئامادەیی تێدا دەبێت بۆ ئەوەی لە ئایندەدا، ئینتیگرەیشن بکات.

بە کانتۆنکردنی کەرکوک(دوور لە ئەجێندای موعتەمەدەکانی پارتیی و تورکیا) و سلێمانیی، بە دیسەنترەڵایزی کوردستان، یۆتۆپیای دروستبوونی خۆپێشاندان لە هەولێر کۆتایی پێدێت و هەولێر و دهۆکیش بەناچاریی و وەکو دیفاکتۆ، دوای کەرکوک و سلێمانیی، بەرەو هەرێمێکی سەربەخۆ دەڕوات. هەرێمی کوردستان لە ٢٥ ساڵی رابردوودا، ئەفسانەی ئەنتیگرەیشنی بەخۆیەوە نەدیوە. تا دزەکانی بنەماڵە سیاسییەکانی کوردایەتییش بمێنن، نایبینێت.

ئەگەریش هەر لەچەمکی خیانەت و تەخوینەکانی والییەکەی ئەردۆغان(بارزانیی) دەترسێن و بە جاشی دەوڵەتی عێراقتان لەقەڵەم دەدات و بە زمانی شەعبیی، بە عێراقچییەتیی تەخوینتان دەکات، ئەوە وەکو واقیعیی سیاسیی، هەموومان عێراقییین(جگە لەو ئەحمەقە ناسیۆنالیستانەی لە ئەندێشەی ئیستیحماریدا، خۆدەگەوزێنن) و خزمەتکردنی وڵاتی عێراق و پێکەوەژیان لەگەڵ دەوڵەتی عێراقدا، زۆر زۆر شەریفانەتر و عەقڵانییترە، وەکو لەوەی تورکیاچییەتیی و ئەردۆغانچییەتیی بکەیت و مورتەزیقەی حیلفی شەیطانیی(تورکیا، سعودییە و قەطەر) بیت. زۆر عەقڵانییترە مامەڵە لەگەڵ دەستوری عێراق و حیزبە عێراقییەکاندا بکەیت، بەراورد بەوەی خزمەتی

فاشیزمی ئەردۆغان، فاشیزمی پانتورکیی، فاشیزمی ئیخوانیی، فاشیزمی داعش و سەلەفیزم بکەیت.

گۆڕان، دەستبەرداری وێنە نەتەوەیی و نەژادییەکانی پارتیی نەبێت، دەستبەرداری ئەو کوردەنامووسییە نەبێت کە ڕاستەوخۆ و ناڕاستەخۆ بە پارتیی کردووە، بە جورئەت و شەفافییەوە، بە عەقڵانییەت و بەرچاوڕۆشنییەوە، سیاسەت لەگەڵ دەوڵەتی عێراق نەکات و ئەم برسییەتیی و قاتوقڕییەی خەڵکی کوردستان درێژە بکێشێت، دەبێ چاوەڕوانی ئەوە بکات، خۆیشی بپلێشنرێتەوە. ئەوکات، وەکو دزە گەورەکانی کوردایەتیی، لای کەم وەکو لەمپەرێک لەبەردەم ناڕەزایەتییەکانی خەڵکدا، بەر هەڵمەتی بێ نانیی و بێ ژیانیی خەڵک دەکەوێت، سەرەنجامیش، بەر نەفرەتی توڕەیی گەنجان دەکەوێت.

خەڵک، دابینکردنی ژیانی دەوڵەت، نان و کار و ویقاری ئینسانیی دەوڵەت، دەیەوێت کەرامەتی مرۆیی پارێزراو بێت و دەست بە قووت و بژێویی نەبێن. لەولاشەوە، کەرایەتییەکانی کوردەنامووسیی، ئیستیحمارییەکانی دەوڵەتی لەعنەتی کوردیی و حەماقەتی ئابووریی سەربەخۆ، [illegible] ئاودەستن کە خەڵک، پیسایان تێدەکات و بەدەردی واقیعی سیاسیی کوردستان و ناوچەکە ناخۆن. بەیەک دێڕ، گۆڕان، ئەگەر ڕوئیەی سیاسیی و ڕوئیای ئابووریی، عەقڵانیی و جەریئانە بێت، دەتوانێ نەک هەر هاوکێشەکانی کوردستان بگۆڕێت و هەژموونی پارتیی کەم بکاتەوە، بەڵکو دەتوانێ لە ئاستی عێراقیشدا، کاری گەورە بکات. ئەگەر ئەوانەش ناکات و هەر لە زبەخانەی کوردەنامووسییدا، دەیخولێنێتەوە، ئەوە قەناغی پێست گۆڕان، وردە وردە، دەستی پێکردووە.

بەشی یەکەم ....

بەشی دووەم ......

بۆب دیلان: ئەزموونێک لە شیعری گوێ ... هەندرێن

تێنگەیشتنی موفەکیرانی کورد لە بەخشینی خەڵاتی نۆبێلی ئەدەبیی ئەمساڵدا

راستت دەوێ، من وەک تەبیعاتێکی سروشتیی، حەز و حەوسەڵەی ئەوەم نییە قسە بکەم لەسەر زۆرێک لەو بەزمانەی کە ڕۆژانە یان دەمنادەم، وەک حیکایەتی مێشە یان وەک سکچوون، کە کەسیش لە هۆکاری بەکتریایەکانیان نازانە و نایشەوێ بزانێت، لە زار و زمانی حەشاماتی کوردییدا، دەگوترێنەوە و تووشییان دەبین. لە ئەمجارە ناچارم سەبارەت بە خەڵاتی نۆبێلی ئەمساڵ، هەرنا بۆ کەسانێک کە دەخوازن لەو ناوکەییە ئەدەبییەدا تێبگەن، بە ئاماژەگەلێک لە تێگەیشتنی دۆخی پۆستمۆدێرنیزمی ئەدەب و تێگەیشتن لە رای دەمڕاستی ئەکادیمیی سوێدیی، ڕوونکردنەوەی خۆم دەربڕم.

وەک هەمیشە ئەمساڵیش نووسەری کورد خەریکی فەلسەفاندنی دۆخی ئەدەب، چاکە و بەدی بەخشینی خەڵاتی نۆبێلی ئەدەبییە بە بۆب دیلان (Bob Dylan)، کە شاعیر و سترانبێژێکی ڕۆک (rock) میوزیک و پۆپکولتووریی (popkultur)ێکی ناسراوی شەست و حەفتاکانی ئەمریکییە. (بەینی خۆشمان بێت، دەڵێن لە ڕەچەڵەکدا کوردشیە. کەواتە دەبێت ئێستا خورشتی نووسەری کوردییش بە کوشتەی “بەجیهانبوونی ئەدەبی کوردیی” دابمرکێتەوە!)

لەوەش بترازێ، بەشێک لە نووسەر و بخوێنەنی کوردیی، لە نووسەری عەرەب و دونیایش زیاتر، خۆی لەسەر پێنەبەخشینی ئەو خەڵاتە بە ئەدۆنیسی شاعیری عەرەب، دەڵێنەتەوە و بەشێکیش داخ لەوە دەخۆن، کە دەبوو ئەمساڵ هەندێ ڕۆماننووس ئەو خەڵاتە وەربگرن. کەی ئەو قسانە، هی مێشکی کورد نین، بەڵکە وەک هەمیشە لاساییکردنەوەی رای نووسەرانی غەیرە کوردن. راستییەکەی نووسەری کورد، چونکە لە بیرکردنەوەی ئەو دامەزراوانە و واقیعی سیاسیی و کولتووری ئەورووپا و خۆیشی تێناگات، بۆیە سەبارەت بە هەموو ڕووداوە ئەدەبیی، سیاسیی و جڤاکییەکانەوە، قسەیەکی خۆیەکیی نییە.
بۆ ئەوەی قسەی خۆمان هەبێت، دەبێت دۆخی دونیا و خۆیشمان تێبگەین و هەرس بکەین، ئەوجار دەبین بە خاوەن بیرکردنەوە و هەڵوەستی خۆمان.

جێگەی سەرنجە، ماوەیەکە هەندی ڕۆشنبیریی کورد بووە بە ڕۆشنبیریی گوێ، تیفیی و رادیۆ. بە واتەیەکی دیکە، خوێندنەوەی کتێبی ئەدەبیی و هزرییمان لە کوردستاندا لە ئاوابووندایە، کەچی نووسەری کورد پرسیار و بەرتەکێکی بە هۆکاری دیاردەی نەمانی کتێب و کولتووری خوێندنەوە نییە. کەچی وەک دەبینن، نووسەری کورد خەریکی ڕەخنەگرتنە لە ئەکادیمیای سوێد کە دەبوو ئەو خەڵاتە بە گۆرانیبێژێکی وەک بۆب دیلان نەدا، چونکە بۆب دیلان گۆرانیبێژە نەک نووسە لە کاتێکدا دوای چەندین ڕۆژ لە راگەیاندنی ئەو خەڵاتەش، بۆب دیلان، وەک ئەوەی ئاگایشی لە نەبێت، کاردانەوەیەکی بە ئەو خەڵاتە نییە. ئەمەش ڕەنگدانەوەی ناوەڕۆکی هێنراوە و رووحی ئەنارشیی، یاخیبوونی بۆب دیلانە. بەڵام نووسەری کورد لەناو ئەو کەلەوارییەی کە خۆیی و کەمەگەکەی تێیدا دەژیین، وەک ئەوەی موختاری گوند بێت، خەریکی پێوەراندنی ئەدەب و نووسەرانە.

بەهەمە حاڵ، بە ئەوەی رای خۆمان هەبێت لەسەر چەنییەتی ئەو خەڵاتە ئەدەبییە، گەرەکە بەر لە هەموو تشت، لە بیرکردنەوەی لێژنە و دەمڕاستی خەڵاتی نۆبەلی ئەدەبیی سوێدی تێبگەین. بە ئەوەش لەوان تێبگەین، گەرەکە بیزانین کە سکرتێری هەمیشەی ئێستای ئەکادیمیی سوێدیی، سارا دانیوس (Sara Danius)، چۆن و بۆچی خەڵاتی نۆبەلی ئەدەبیی ئەمساڵییان بە گۆرانیبێژ بۆب دیلان بەخشیوە و وەجا بە کەمەک تیڕامانەوە بڕیاری خۆمان بدەین، نەک بە زانیارییەکی دروست، تەنە بە قسەگەلێکی لە قتووکراو و حازر بەدەستەوە، بە گەترە بوەعزێنین. ئێستا من هەوڵدەدەم بە گوێرەی تێگەیشتنی ئەکادیمیای سوێدیی، بەخشینی خەڵاتی ئەمساڵ بە بۆب دیلان لێکبدەمەوە، کە مەرج نییە ئەو لێکدانەوەی من دوا راستییش بێت، لێ، بە گوێرەی بیرکردنەوەی مرۆق بە ئێستای ئەدەب و دونیا، بەدەریش نییە لە راستییەکی لۆژیکیی.

سارا دانیوس ئەوها لەسەر بۆب دیلان رادەگەیەنێت:

"خەڵاتی نۆبەل بە بۆب دیلان دەبەخشرێت، کە دەربڕینێکی شیعریی نوێی لە نێو نەریتی گەورەی گۆرانیی ئەمەریکدا هێناوە". سارا لە بەردەوامی قسەکانییدا جەخت دەکاتەوە، کە:
"بۆب دیلان لەناو نەریت (ترادیسۆن)ی زمانی ئینگلیزییدا، لە Milton و Blakeەوە تا دەگاتە بە ئەوانیت، شاعێرێکی مەزنە. یەو شاعیرە نەک هەر ترادیسیۆنی نووسراو بەرجەستە دەکاتەوە، بەڵکە ترادیسیۆنی ترادیسیۆنی زارەکییش بەرجەستەدەکاتەوە، کە ئەمەش ئەو دەکا بە سەرنجڕاکێش،

چەندین تۆمارکراوەکانی بە نەو تەواوی ڕەگەکەوە بەرەو بیبیل (کتێبی پیرۆزی مەسیحییەکان)، لەویشەوە بۆ ڤێرلین و ریمبۆ (رامبۆی شاعیر) تا دەگاتە سترانبێژە فۆلکلۆرییەکانی زنجیرە چیاییەکانی (Appalacherna) و سترانی کۆنی بلوز (Deltablues) ڕەگئاژەن…

بوب دیلان شانە یان خانەیەکی سەربەخۆیە کە خاشاکی خۆی دەخوا و تشتەکی نوێ لێ دەسازێنێت. ئەو خۆی بە دووبارە بەکارهێنانەوەی ترادیسیۆنەوە، خۆی دەدۆزێتەوە". دواجار سارا داینوس سەبارەت بە ئەزموونی هونەریی و شیعریی بۆب دیلان دەڵێ"هۆنراوەکانی ئەو شیعری گوێن، مرۆڤ نابێت بە بێدەنگی بۆ خۆی بیانخوێنێتەوە. بەڵێ بیر لە هۆمیرۆس بکەوە کە بەر لە ٢٥٠٠ ساڵ شیعری گوێی نووسی کە هەمیشە بە ئامێری میوزیک پیشکەشی دەکرد…"

ئەو گوتنانەی سەرەوە، پووختەی تێگەیشتنی ئەکادیمیای سوێدییە بە بایەخی هونەریی و ئەدەبیی بۆب دیلان.

کەواتە لەو ناکۆییەوە ئەوەی گەرەکە بیڵێین ئەوەیە، کە ئەمڕۆ ئەدەب و هونەر بە گشتیی وەک ئەوەی لە مۆدێرنیزم، کە ڕەتدەکردەوەی نەریتی باو و داهێنانی نوێ یان قسەکردن بوو لە "داستانە مەزنەکان"، سەیر دەکرا، مانای نەماوەتەوە. ئەمڕۆ ئەدەب و هونەر و کولتوور لە ڕوانگەی پۆستمۆدێرنیزمەوە دەخوێنرێتەوە. لەو دەخە پۆستمۆدێرنەدا دونیای ڕۆژئاوا داهێنانی ئەدەبیی و هونەریی، بە مانایەکی سادە، لە کۆکردنەوەی کۆی رابردوو و ئێستادا دەبینێتەوە و هاوکاتیش سازاندنی خودە لەناو ناوکۆیی خودیی زمان، ئەدەب و هونەری خۆیەکیی و جیهاندا. بۆیە دەکرێ تێگەیشتنی پۆستمۆدێرنیی بە شێوازی ئەدەبیی و هونەری، لە چەند خاڵدا چڕ بکەینەوە، کە ئەگەر سەرنجبدەیت، ئەکادیمیای سوێدیی لەو تێگەیشتنەوە سەیری بۆب دیلان دەکا. ئەو خاڵانەش بریتین لە:

١/ مینیمالیزم: هونەرمەند و ئەدەبنووس لە دەقەکەی یان تابلۆ و سترانەکانیدا، کەمترین دەربڕین لە کەسایەتی خۆیدا نیشاندەدات، بە شێوەیەکی سادە دەنووسێ و تابلۆ دەکێشێتەوە و دەچڕێت.

٢/ مەسیمالیزم: نووسەری پۆستمۆدێرن بەرهەمەکەی بە ناڕێکخراوی، ئاسایی، وردەکارییەکی زۆرەوە دەنووسێت.

٣/ریالیزمی جادوویی: نووسەر ڕووداوەکان لە دەقەکەیدا بە سەختیی و ناواقیعی دەهێنێتەوە. سەرنجبدە، گوایە ڕۆمانی ئێستای کوردیی، جادووییە.

٤/فیکشن، خەیاڵاندن: نووسەر دەقەکەی بە ڕووداو و بابەتی واقیعیی و خەیاڵیی تێکهەڵکێش دەکا، بە بێ ئەوەی ئاماژەش بەوە بکا کە کامە واقیعییە و کامەشیان خەیاڵییە.

٥/ هاوئاست بوون لەگەڵ خوێنەردا: نووسەر یان هونەرمەند هەمیشە بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ بە خوێنەر و بینەر نهێنی کەسایەتییان و وێنەکان ئاشکرا دەکا.
میتافیکشن (سەرووی خەیاڵ): نووسەر هەوڵدەدات وا لە خوێنەر بکا ئاگای لەو دەقە بێت کە دەیخوێنێتەوە.
ئینترتێکستوالیتەت: نووسەر چەندین دەقی تر، کۆن و نوێی بەر لە خۆی وەردەگرێت و دەقێکی نوێی لێ بەرهەمدەهێنێت، هەروەک ئەوەی کە ئاکادیمیای سوێدیی سەبارەت بە بۆب دیلان، ئاماژەی پێدەکات. بە خەت خەسڵەتەکانی تری ئەدەب و هونەری پۆستمۆدێرن، بژمێرە.
کەواتە ئەدەب و هونەر بە گشتیی، بۆ ئەوەی ئەفرێنەر یان تشتێکی نوێ دابهێنن، گەرەکە هەناسە و خۆراکی لە ڕەگی زمان، ناخی خاکی نەرتەکی خۆیەکیدا وەربگرێت.

هەڵسەنگاندی شیعر و سترانەکانی بۆب دیلان، پەیوەندی بەو خەسڵەت و شێوازانەی هونەری پۆستمۆدێرنەوە هەیە، بۆیە خەڵاتەکەیان پێبخشییەوە، وێڕای پەیام و هەڵوێستە سیاسیی و جڤاکییە سەرکێشەکانی لە ستران و هۆنراوەکانی بۆب دیلاندا کە لەگەڵ ڕوانگەی باوی سیاسیی هەنووکەی سیاسیی پۆستمۆدێرنیتە هاوکۆکن، کە هەڵگری غەمی مرۆق و بێکاریی و فەقیر و فەقیراتن.
لەو ڕوانگەیەوە، سترانی کوردانی باکوور، بە مانای داهێنان لە ئیستادا، داهێنانن، ئەمما زۆرینەی هونەر و ئەدەبی لای خۆمان، باشوور، لەبەر نەزانی لە دۆخی پۆستمۆدێرنیزمدا، هەلیت و پەلیتن.
دیارە زۆرینەی نووسەر و هونەرمەندی باشووریی سەبارەت بە مۆدێرنیزم و پۆستمۆدێرنیزم زانیارییان هەیە، لێ چونکە زانیارییەکانیان بە ناوکۆیی، ناسیستەماتیکیی و گوتە و گواستەوەن؛ وەک پەروەردە و فێرکاریی نایانخوێندووە، بۆیە سەبارەت بە خشینی خەڵاتی نۆبڵ بە بۆب دیلان و بابەتەکانی ئەم ڕۆژگارەوە، ناتوانن لە ناوکۆیی (کۆنتێکست)ەکان تێبگەن. ئەگەر سەیری ژیانی کۆمەڵایەتیی، سیاسیی و ئەدەبی کۆمەڵگەی کوردستان بکەیت، ئەو وێنە عەنتیکەی پۆستمۆدێرنیزم و پۆستمۆدێرنیتە دەبینت، کە لە لایەکەوە دەبینی ئەو خەڵکە لە شێوە و ڕواڵەتدا پۆستمۆدێرنن، کەچی لە ئەقڵ و ئەخلاقدا، نە مۆدێرن، نە پۆست و نە نەریتیشن، بە واتایەکی ڕوونتر، ڕواڵەت یان لایەنی ماددیی پۆستمۆدێرنیزم و مۆدێرنیتە، کە بریتییە لە مەکینە و کاڵا، ئەمەی داگیرکردووە، کەچی بە هەموو شێوەیەک دژی لایەنە مەعنەویی، هزر و کولتوورییەکانین. بۆیەشە تووشی ئەو ئاژاوەیە بووین کە ئێستا تێیدا دەژین.

ئەمەش چونکە نووسەر و بخوێنی گشتیی کوردیی هێشتا لە ناوکۆیی (کۆنتێکست)ی کۆن و مۆدێرنیزمدا وێڵ و سەرگەردانن، بۆیە هەر بە هەمان تەرازووی حەفتا و هەشتایەکانەوە سەیری دونیا و ئەدەب دەکا. لەوەش گەڕێ، هەندێک موفەکیری سیاسیی و فەلسەفییمان بۆ دروست بوون، پێیان وایە، لە دونیای زانست و ماریفەی پیشکەوتوودا، ئەدەب و شیعر، مانایان نەماوە، هەر کوردە کە دەستییان لی بەرنا بێت. کەواتە شێلانی ئەو قوڕەی کورد سانا نییە.
کەواتە دەکرێ لە لایەکەوە لە روانگەی پۆستمۆدێرنیزمەوە لە بەخشینی ئەو خەڵاتە بە بۆب دیلان تێبگەین، کە ئەو هونەرمەندە، وەک هۆمیرۆس، هونەری بە ڕێگەی میوزیکەوە هۆنراوەکانی لە گوێوە گواستەوە بۆ چاویش. لە لایەکی تریشەوە، بە گێڕانەوە بۆ نەریتی هۆنراوە و گورانییەکانی بەر لە خۆی، خودە پچڕ پچڕەکەی خۆی دۆزییەوە و داهێنایەوە.

٢٠١٦.١٠.١٤

تێبینی: ئەگەر دەتەوێ زیاتر لەسەر مۆدێرنیزم و پۆستمۆدێرنیزم بخوێنیتەوە، سەیری”زمان ئاسۆیەکە لە نێوان ئاسمان و زەویدا” بکە، کە هی نووسەری ئەم دێرانەیە.
لەم دوو لینکەد، راگەیاندنی ئەکادیمیای سوێدیی بخوێننەوە یان گوێی لێبگرە و پاشانیش گوێ لە بۆب دیلان بگرە.
http://www.dn.se/dnbok/nobelpriset-i-litteratur-2016-till-bob-/dylan

https://www.youtube.com/watch?v=PZ2-J0Gg_04

کوا لۆژيك؟ … بەختیار محەمەد

ئەوانەی ڕەخنە قبووڵ ناکەن دیکتاتۆرن. دیکتاتۆرییەت هیچ نییە، تەنها قبووڵ نەکردنی ڕەخنەیە؛ لەمەوە ڕەخنە قبووڵکردن جەوهەری دیموکراسییەتە.

کەواتە لە ڕووی لۆژیکەوە هاوکێشەکە زۆر ئاسانە، بەڵام ئەوەی

ئاڵۆز و قورسە سروشتی مرۆڤە: ئەو سروشتەی زۆربەی جار شەق لە لۆژیك هەڵدەدا و بە دوای خورافە و ئەفسانە و شەڕانگێزیی دەکەوێ و دەیانکاتە ڕاستییەکانی ژیانی خۆی و لە پێناویاندا دەجەنگێ و کوشتارگە دەخوڵقێنێ و جیهان وێران دەکا.

مرۆڤ تەنها بۆ ئەوەی کۆیلەیی خۆی بۆ خوا یان سەرکردەیەك بسەلمێنێ، ئەوی دیکە دەکوژێ و تاوانی گەورە ئەنجام دەدا. گرفتەکەش ئەوەیە لە ژیانی مرۆڤدا، کە بیرکردنەوە و کاری لۆژیکانە شتی یەکجار قورسن، بەڵام بیرکردنەوە و کاری ناعەقڵانی شتی یەکجار ئاسانن. بە نموونە زۆربەمان زۆرخۆری دەخەینە پێش تەندروستیمانەوە. هەرچەندە کە دەشزانین زۆرخۆری خراپە، بەڵام قەت گوێ بە لۆژیکی عەقڵانیی تەندروستی خۆمان نادەین. لە مەسەلەی بیر و باوەڕیش هەر هەمان شتە: ئێمە دەمارگیریی نەتەوەیی و ئایینیی و تایفیی و ناوچەگەرییمان هەیە لەسەر حیسابی دیموکراسییەت و پێکەوە ژیان و لێبووردەیی؛ ئێمە لە پێناو ئەم دەمارگیرییانەدا ئەوی دیکە دەکوژین و تاوانی مرۆڤایەتی ئەنجام دەدەین؛ هەمیشەش (بە بڕیاری ناعەقڵانیی) پاساو بۆ تاوانەکانمان دەهێنینەوە.

بەم شێوەیە مرۆڤ بەرلەوەی بە گوێی عەقڵ (لۆژیك) بکا، بە گوێی غەریزە شەڕانگێزەکانی دەکا. هیتلەر، کە بانگەشەی بۆ لەناو بردنی جوولەکە کرد و ئەمەی کردە بەشێك لە پەیامی ئایدیۆلۆژیای نازیزم، زۆربەی گەلی ئەڵمانیا پاڵپشتیان کرد. پاشان بینیمان ئەم وەهمە گەورەیەی نازیزم چی بەسەر جیهان و مرۆڤایەتیدا هێنا. ئەمڕۆش هەمان سیناریۆی تاوان لە ڕۆژهەڵاتی ناڤیندا بەدی دەکەین: هەموو فاشیست و ڕەگەزپەرستەکان بە ناوی ((ئەمنی قەومی)) و خوا و ئایین و مەزهەبەوە ستەم لەوانی دیکە (خاوەن حەق) دەکەن و تاوانی گەورە ئەنجام دەدەن. ئایا خورافەی (وەهمی) ڕاسیزم هەمان خورافەی (وەهمی) ئەو ئیمانە ئایینییە نییە، کە پێی وایە ئیمانەکە و ئایینەکەی ئەو بە ڕەهایی لە هەموو ئیمان و ئایینێکی دیکە ڕاسترە؟ ئا لەسەر ئەم بنەمایە (بنەمای وەهمی ڕاسیزم) داگیرکەرانی کوردیش شەڕی کورد دەکەن و دەیانەوێ ئەم گەلە و گەلانی دیکەی ناوچەکە (تورکمان، ئاشوور، کلدان…) هەر لە بن دەستیدا بمێننەوە؛ داعشیش هەر لەم چوارچێوەیەدا (چوارچێوەی ڕاسیزمی مەزهەبیی و ئایینییدا)، شەڕی دڕندانەی هەر هەموو جیهان دەکا.

ئەم جەنگە پێویستە بوەستێت! ئاوابونی خوێناوی "سیستەمی نوێی جیهانی" ئەمریکا! ... سامان کەریم

جەنگێک کە لە سوریادا لە ئارادایە جەنگێکی جیهانی یە. ئەوەی ئەمڕۆ لە جەنگی سوریا و بەڕە جیاوازەکانی شەڕ لە عێراق و لیبیاو یەمەندا دەگوزەرێت، لە لایەن دوو زلهێزی سەرەکی جەنگەوە، بەشێوەی ڕاستەوخۆو ناراستەوخۆ، ئەوەندە شەرم هێنەرە تا ئاستی ئەوەی کە شێوازی تیرۆریزمی دەوڵەتی لەم جەنگەدا، کردۆتە مۆدێلی زاڵ. هەردوو لا لە کوشتنی خەڵکی بێتاوان، منداڵان و پیرساڵان، کاولکردنی خەستەخانەو قوتابخانە، وێرانکردنی ژێر خانی ئابوری، درێخیان نەکردوە. ئەمریکا، نەک تیرۆریزمی دەوڵەتی خۆی بەڵکو ناچارە تیرۆریزمی ئیسلامی دەستگیرۆیی و هاوکاری بکات، لەوەش زیاتر لە کاتی تەنگانەدا ڕزگاریان بکات لە ژێر ناوی "کۆمەکی مرۆیی" کردنەوەی " کۆریدۆری ئامن"دا. ئەمڕۆ دەهۆڵکوتی ماس میدیای جیهانی ڕۆژئاواو ئەمریکا بە تیرۆریزمی دەولەتی و ئیسلامی بۆتە ئاراستەی سیاسی و ڕاگەیاندنی باو. دووڕووی سیاسی ، هەڵگەڕانەوەی ڕاستیەکان و پێکەوەنانی درۆو نیفاق نیشاندانیان وەک واقع کاری سەرەکی و بەردەوامی میدیاکانیانە. روسیا وچین لە بەرانبەردا، پڕوپاگەندەکانیان ڕووی لە فرمێسک هەڵڕشتنە بۆ نەتەوە یەکگرتوەکان و بڕیارەکانی شورای ئاسایش، کارکردن بە یاسا نیونەتەوەیەکان، پاراستنی سنوری ووڵاتان و ئیدانەکردنی دەخاڵەتی پێش وەختەو دەخاڵەتی " نامەشروع" لە ووڵاتاندا بە بێ پرسکردنی حکومەتەکانیان بەکورتی" گەڕانەوەی شەرعیەت و هەیبەت بە نەتەوە یەکگرتوەکان و بڕیارەکانی" ، مەسەلەی سەرەکی ئەم لایەنە ئەوەیە کە شەری سیستەمێکی چەند قوتبی دەکەن لە ئاستی جیهانیدا . جەنگ و ململانێو کێبەرکێیەکی توندو تیژو خوێناوی لەسەر زەوی ووڵاتانی دیکە، لە سایەی پرۆسەسەکی ڕاگەیاندن و میدیایی سەرسامهێنەری درۆزنانەو ڕیاکارانەو شاردنەوەی ڕاستیەکان و سەرنج لادانی خەڵک لەسەر کیشە واقعیەکان، لە نێوان ووڵاتانی زلهێزی سەرمایەداری دونیادا

دەگوزەرێت، جەنگێک بۆ ئامانجی یەکلایکردنەوەی " سیستەمێکی نوێی جیهانی". ئەوەی ئەمریکا دەیەوێت مانەوەی خۆیەتی وەک ڕابەری بێ مونافسی سەرمایەداری جیهانی و هاوپەیمانی ڕۆژئاواو مانەوەی دامو دەزگاکانی، بەرەی بەرانبەریش چین و روسیا … سیستەمێکی جیهانی نوێی چەند قوتبی.

لە واقعدا بەرەکانی ئەم جەنگە دوو بەرەن، دوو بەرەی سەرمایەداری زلهێزی سەربازی ئەمریکاو ڕوسیا و هاوپەیمانەکانیان. بەلام هەم دوو بەرەیەو هەم لەهەمانکاتدا چەندین هێزی دیکە لە نیوانیاندا دێتە پێش چاو، کە هەریەکەیان بۆ دوای دابینکردنی بەرژەوەندی خۆیەوەیەتی. بەلام ئەو دووهێزەی کە لەم قۆناغە مێژوویەدا ئەم ململانێ و کێبەرکێ یە یەکلادەکاتەوە دوو بەرەی ئەمریکاو روسیاو هاوپەیمانەکانیان.

هێزەکانی دیکەی نیوان ئەم دوو قوتبە، لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، لە وڵاتانی زلهێزی ناوچەیی وەک –ئیسرائیل، تورکیا، سعودیەو ئیران" دا خۆی دەبینێتەوە، لەگەل هێزگەلیکی تیرۆریستی وەک داعش و نەسرەو و ئەوانی دیکە وچەندین میلیشایی گەورەی شیعی وەک حزب اللە و حوسیەکان و حەشدی شەعبی...لە ڕاستیدا ئەم هێز بەندیەی دوایی چ وڵاتانی ناوچەکە وە چ هێزە تیرۆریستیەکان، پێگەیەکی تاڕادەیەک مەلەق و ناجیگیریان هەیەو بەپێی هێز هاوسەنگی ئەو دوو بەرە سەرەکیەی سەرمایە پێگەیان دەگۆرێت لەم قۆناغە ئینتقالی یەدا، و زۆرجار دەرگیر دەبین لە ئالوگۆری سیاسی گەورەو تەنانەت بادانەوەی گەورەی سیاسی، واتە گۆڕینی ئیستراتیژ لە پێناو گەیستن بە هەمان ئامانج. لەمبارەوە نمونەی بادانەوەی یان نزیک بونەوەی تورکیا لە قوتبی ڕوسی لەم چەند مانگەی دوایی دا لەم چوارچیوەیەدا لێک دەدەیتەوە. هێزە تیرۆریستیەکانی وەک داعش و نەسرەو"فەتح ئەلشام" ئەحراری شام و ڕێکخراوی ئەنساری شەریعە وڕێکخراوی ئەزبکستانی ئیسلامی ئیگەریەکان....هەموو ئەوانە بەپێی پێگەی خۆیان و ولە ڕوانگەی گەیشتن بە ئامانجی سیاسی خۆیان لە پێکهێنانی دەوڵەتێکی " ئیسلامی سوننی"دا هەم سود لە ململانیو قەڵشتی نێوان دوو بەرەی جەنگەکە دەکەن وەهەم بەگشتی لە سایەی سیاسەتی گشتی ئەمریکاو ڕۆژئاوادا شەڕی خۆیان پەرە پیدەدەنو لە بارەی مێژویشەوە ئیسلامی سیاسی لە بەرەی ئەمریکاو ڕۆژئاوادا بوە.

هەروەک لە باسێکی پێشوودا سەبارەت بە تیرۆریزم ئاماژەم پێداوە و نوسیومە:" بەگشتی و بەجیا لەوەی کە ئەم بزوتنەوەیە لەهەردوو بارەکەیدا دەبینرێت واتە هەم لە باری ڕوبەڕوبونەوە لەگەڵ ئەمریکادا و هەم لە باری هاوشانی و هاوکاری و نزیکایەتی لەگەڵیدا، بەڵام هەروەک ئاماژەمان پێکرد لە باری ئامانجی سیاسی

یەوە لەگەڵ ئەمریکادا جووتە. واتە لەباری ئەوەی کە دەوڵەتێک پێک بێت لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕستدا ئەویش دەوڵەتی ئیسلامی سوننی بێت. ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی وەهەروەها ئیسلامی سیاسی لە ئیخوانەوە بگرە تا داعش و ئەوانی دیکە لەسەر ئەم ئامانجە سیاسییەیان مکوڕن. “(پەتای تیرۆریزم و چونیەتی ڕوبەڕوبونەوەی!) میلیشایی شیعەکان بەگشتی لە چوارچیوەی سیاسەت و ئیستراتیژی ئێراندان و بەم پێیە لەم ئێستادا لە بەرەی روسیادان لە بەرانبەر ئەمریکادا.

بۆ تێگەیشتن لەم بارە ئالۆزەی ئەم هەلومەرجە پیویستە لە قۆناغی مێژووی ئەمرۆ تێبگەین “قۆناغی ئینتقالی” کە بەشێوەیەکی فراوانتر لە باسی ” پەتای تیرۆریزم و چۆنیەتی ڕوبەڕوبونەوەی!”داباسم کردوە. لیرەدا زۆر بەکورتی ئەم بڕگەیە لەو نوسراوەیە دەهێنمەوە:” لە نێوان سیستەمی تاکڕەوانەی داڕووخاوی ئەمریکاو بنیات نانی سیستەمێکی جیهانی چەند قوتبیدا قۆناغێک هەیە کە قۆناغێکی ڕاگوزەرە، قۆناغی ئێستا. ئەم قۆناغە واتە سیستەمی پێشوو ئاوا نەبووەو ڕازی نیە بەوەی لە ئێستادا ئاوابێت و بچێتە ناو تاریکایی مێژوەوە، لە هەمانکاتدا جیهانی چەند قوتبی وەکو جیهانێک کە جێگای ڕێکەوتنی گشت زلهێزەکان بێت تا ئێستا فەراهەم نەبوە. بەم پێیە لەم قۆناغەدا هیچ دیاردەو دەستورو یاساو بڕیارێکی جیهانی کە لەسایەی نەتەوەیەکگرتوەکان و مەجلیسی ئاسایشەوە بڕیاری لەسەر دراوە… بە پێی لۆجیکی ئەم ڕێکخراوە جیهانیانە ناچێتە پیشەوە. ئەم ڕیکخراوە جیهانیانە خۆیان لە ژێر پرسیاردان و ئالوگۆڕی گەورەیان بەسەردادێت. بەمانایەکی دیکە بورژوایی گەورەی دونیا نەگەیشتەتە ئاستێک لە ڕیکەوتن ودابەشکردنی بەشەکانیان لە ئاستی جیهانیدا. جا بەجەنگی ڕاستەوخۆ بیت یان بە دانوسان و جەنگە ناراستەوخۆکانی ئێستا.”

ئەم جەنگە جەنگێکی جیهانی یە بە هەموو مانایەک. تەنها ئەو هێزانەی کە دەرگیرن لە مەیدانەکانی شەڕی حەلەب “ئەلیبە” لە سوریادا بە ڕۆشنی ئەوە دەردەخات کە جگە لە سوریاو روسیاو ئەمریکا ووڵاتانی تورکیاو قەتەرو ئێرانو فەرەنساو بەریتانیا و عیراق و لوبنان و دانمارک و کەنداو ئوسترالیا ونیوزلاند و ئەردەن و لە موسڵیش بەهەمان شیوەیە … چەندین ووڵاتانی دیکە بە شیوەیەکی ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ بەشدارن. ئەمە نیشانەی جەنگێکی جیهانی گەورەیە بە وەکالەت لەسەر زەوی ووڵاتی سوریاو ووڵاتانی دیکەی وەک عیراق و لیبیاو یەمەن. جەنگێک کە هەردوو بەرەی جەنگەکە ڕوسیاو ئەمریکا لە سەر زەوی خۆیان ناجەنگن، وە هەردوولایان بە شێوەیەکی

ڕاستەوخۆ هێزی سەربازی پیادەی خۆیان بەکارناهێنن، وە هەردوو لایان لە ژێر ناوی دژی تیرۆردا پاساو بۆ کارەکانیان دەهێننەوە. بەلام لەم نێوەدا گەورەترین تیرۆریزمی دەوڵەتی بەکاردەهێنرێت، بە تایبەت لە لایەن ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیەوە.
سەنتەرو مەیدانی سەرەکی ئەم جەنگە جیهانیە لە ئێستادا ووڵاتی سوریایە، بەلام بەرەکانی شەڕەکە فراوانترەو سەرجەم وولاتانی ناوچەکە و گەڵیك جێگای دیکە لە جیهاندا دەگرێتەوە. بەرەکانی جەنگ کە هەرئێستا شەڕ تیایدا گەرمە : عێراق و لیبیا و یەمەن و بە ئاستی جیاوازو کەمتر بەحرەین و میسرو فەلەستین و ئیسڕائیلە...
بڕیارە جەنگی سوریا چارەنوسی کۆی ئەم شەڕانەی ناوچەکە دیاری بکات و بەمانایەکی دیکە "سیستەمی نوێی جیهانی لە سوریاوە دەست پێدەکات" سەرکەوتنی هەر بەرەیەک لە سوریادا، کاریگەری گەورەی دەبێت لەسەر یەکلایکردنەوەی سیستەمی نوێی جیهانی بە قازانجی ئەو قوتبە سەرکەوتوە.
باسەکە ئەوەیە ئەمریکا لێرە لە سوریا ڕوبەرووی ڕوسیا بۆتەوە، لە سوریا بۆ یەکەمجار بە ئەمریکا وترا نەخێر و تا ئێستا ٥ ڤیتۆ بە ڕووی دا دراوە لە لایەن ڕوسیاوە سەبارەت بە سیاسەتەکانی لە سوریادا. لێرەوە لە سوریا روسیاوە هەوڵی دا وەک زلهێزێک بگەڕێتەوە نێو سیستەمی جیهانی ئەمرۆو ڕێگری دروست بکات بەرانبەر بە سیاسەتەکانی ئەمریکاو ڕۆژئاوا. ڕوسیا بەهۆی هێز نیشاندانی لە سوریاوە و بەتایبەت بە دابەزینی ڕاستەوخۆی بە هێزی فڕۆکە جەنگیەکانی لە پایزی ٢٠١٥وە توانی پێل بهاوێت و کاریگەری هەبێت لەسەر هەلومەرجی عیراق و یەمەن و لیبیا و ئێستا لە هەموو ئەم ووڵاتانە هێزگەلێک هەن کە پشت بە ڕوسیا دەبەستن ئەمە بەجیا لەوەی کە تا ڕادەیەکی زۆر ووڵاتی میسری لە ژێر پەلی نفوزی ئەمریکا دەرکێشاوەو ئەمریکا ترسی ئەوەی هەیە کە تورکیا وەک دەوڵەتێک لە سایەی ئۆتۆریتەی سیاسی رۆژئاواو ناتۆدا نەمێنێت" لە ئیستادا ئەمە دور دێتە پیش چاو"... خاڵی بەهێزی ڕوسیا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراستو جیهانی عەرەبدا سوریایە. ئەمریکا دەیەوێت لێرە بیشکێنێت، وەلە ئێستادا تەنها لێرەوە دەشکێ. بە هەمان شێوە روسیا دەیەوێت لێرە لە سوریا لە خاڵی بەهێزی خۆیەوە شان بە ئەمریکا دابدات. بەم پێیە سەنتەری ململانێ و جەنگەکە ئەمرۆ لە سوریایە. نەک لەبەرئەوەی گوایا سوریا ووڵاتێکی هەجگار جیۆپۆلتیک و گرینگە، بەڵکو تەنها لەبەرئەوەی کە ڕوسیا لیرەیەو لێرەوە بەهێز دەبێت یان دەشکێت.
بەڵام وەک هەر جەنگێکی تر، ئەمە مانای ئەوەنیە کە بەرەکانی دیکەی شەڕەکە کاریگەریان نەبێت بەسەر جەنگەکە و سوریا. هەر هانگاوێکی سەرکەوتوی هەر لایەکیان لە بەرەکانی جەنگدا، حەتمەن کاریگەری

دەبیت لە سەر هەلومەرجی سوریاو گشت جەنگەکە. جەنگی عیراق و بەتایبەت شەڕی موسڵ کاریگەری بەرچاوی دەبێت لەسەر سوریاو بەرەکانی دیکەی جەنگەکە. یەکێک لە هۆکارە سەرەکیەکانی دواکەوتنی شەڕی موسڵ تا ئێستا ئەم پەیوەندیە کە ئەمریکاو هاوپەیمانانی دەیانەوێت بە قازانجی خۆیان لە سوریا یەکلایی بکەنەوە. دەنگۆی ڕێکەوتنی سعودیە و ئەمریکا بۆ کردنەوەی ڕێگایەکی ئامن بۆ داعشەکان لە موسڵەوە بۆ ئاراستەی سوریا هەر چەند وەک پروپاگەندەیەکی جەنگی پیویستە سەرنج بدرێت بەلام لەهەمانکاتدا بۆ هە نیە، گریمانەیەکە پیویستە لە بەرچاو بگیرێت وە حسابی بۆ بکرێت.

سەنتەری جەنگەکە سوریایە، بەڵام ئەو مەسائیلانەی کە بڕیارە بەهۆی ئەم جەنگەوە یەکلای بکرێنەوە، کێشەو مەسائیلەکانی ئەمڕۆی جیهانی سەرمایەدارین. چارەنوسی ئەم جەنگە یان شکستی تەواوی ئامانجی ئەمریکا دەبێت بۆ بەدیهێنانی سیستەمی نوێی جیهانی بەڕابەری خۆی، بەم پێیە جیهانی ئەمڕۆی سەرمایەداری دەگاتە سیستەمێکی چەند قوتبی یان هەنگاوێکی گەورەیە لەم ڕاستایەدا. باسەکە ئەوەیە ئایا ئەمریکا پاش دۆڕاندنی لەم ناوچەیە مل دەدات بە دابەش بونەوەی نەخشەی ناوچەکە لەسەر پایەی جیهانێکی چەند قوتبی؟! یان دەرگیر دەبیت لەگەڵ چین و کێشەی کوریای باکور گەورە دەکات و ئیسلامیەکانی ئاسیای ناوەڕاست زیندو وە گەورە دەکاتەوە و بەکورتی شوێنی جەنگەکە دەگورێت. لە هەمانکاتدا ئایا ڕوسیا چین ئەگەر سەرکەون لە سوریادا ئایا بەوەندە ڕازی دەبن ومل دەدەن بە بەشی گەورەتری ئەمریکا؟! وەلامی هەردوو پرسیارەکە مەنفی یە. ئاراستەی ڕوداوەکان لەماوەی چەند ساڵی ڕابوردوو دا نەک تەنها لە سوریادا بەلکو لە ئاستی جیهانیدا، ئەوە نیشان دەدەن کە ئەمریکا ناتوانێت، وەک تاکە هێزی باڵا دەستی دونیا بەردەوام بیت. هەروەک ئاماژەم پیکرد ناوەڕۆکی کێشەکە لە دوا لێکدانەوەدا دەگات بەوەی کە ئایا ڕێکەوتنێک دەبیت لەسەر دوبارە دارشتنەوەی ناوچەکانی دەسەلاتو نفوز؟! ئەگەر ببێت ئەوە دەکرێت هەر ئێستا ئەوکارە بکرێت بەلام سەرمایەداری تا دوا هەناسە لە پێناو بەرژەوەندی خۆیدا دەجەنگێ و لەم نەوەشدا هەزارەها هتلەرو بەش و بلیرو ئەباماو پوتینی هەیە. بەهەرحاڵ هەم ڕوداوەکانی مێژووی چەند ساڵە ڕابوردوو، وە هەم فەشەلی سیاسەتەکانی لە عیراق و ئەفغانستان و پاشان لە پڕۆسەی ” بەهاری عەرەبیدا” و هەروەها پێگەی لاوازی ئابوری بە بەراورد لەگەڵ سەرەتای سەدەدا، ئەوە نیشان دەدەن کە شکستی ئەمریکا لەم ناوچەیەدا ملی ڕێگای گرتوەوە سەر بەرەو خوارە. ئایا ئەم هەلومەرجەو ئەم کێبەرکێ تیرۆریستی یە گەورەیە بە وەکالەت دەگاتە

جەنگەكی جیهانی ڕاستەوخۆ؟! قانونمەندی بزوتنەوەی سەرمایە لە مێژودا نەفی جەنگی جیهانی سێهەم ناكاتەوە، وە نەفی بەكارهینانی بۆمبی ئەتۆمی ناكاتەوە، هێرۆشیما لە یادی هەموو ئینسان دەستێكدا یە.

یان ئەوەتا ئەمریكا شكست بە ڕوسیا و هاوپەیمانەكانی دەهێنێت و وبەم پێ یە نەك ڕابەری بۆ سەرمایەداری رۆژئاوا تازە دەكاتەوە، بەڵكو لە ئاستی جیهانیشدا ڕابەری سەرمایەداری جیهانی ئەمرۆ مسۆگەر دەكات. كە لە ڕوانگەی منەوە ئەم گریمانە فەشلی هێناوەو ماوەی بەسەرچوە. هەوڵەكانی ئەمریكا لە روانگەی منەوە، دواین پەلەقاژەیە بۆ مانەوەی خۆی. پەلە قاژەو هەوڵێك كە بە كوشتنی سەدان هەزار كەسی و بگرە زیاتر ، كاولكردنی تەواوی ژیر بینای ئابوری و تەنانەت شوێنی ژیانی خەلك تەواو دەبیت. چۆن دوای داڕوخانی یەكێتی سۆڤیەت لەسەرەتای نەوەتەكانی سەدەی پێشودا پەلاماری عیراقی دا بە قەولی مەنسوری حیكمەت " سەرهەڵدانی خوێناوی نەزمی نوێی جیهان" دەستی پێكرد"، ئاوابونی " تاك قوتبی ئەمریكا ونەزمەكەی" نەك تەنها زۆر خوێناوی ترە و بەرەكانی جەنگەكەی زۆر فراونترەو كاولكاری و وێرانكردنی ژێر خانی ئابوری ووڵاتان گەڵیك گەورەترە، بەڵكو لە هەمانكاتدا سەدان هێزی گەورەو بچوكی تیرۆریستی لە دونیادا بە بەرهەم هێناوین و بیرو ئاراستەی كۆنەپەرستی و دواكەتووی لە ئاستی جیهاندا كردۆتە مۆدێلی باو و زاڵ. "سەرمایەداری خوێنمژی كۆمەلگای بەشەرییە".

جەنگی ئەمریكا دژ بە عێراق دەستی پێكرد لە ساڵی ١٩٩١دا، لە ژێر ناوی " گەڕانەوەی حاكمیەت بە كوەیت" و" جیهانی موتەمەدن" و " دیموكراسی" و "لێدانی دیكتاتۆرەكان". بەهەرحاڵ بەزمو سەفای مافی مرۆڤ و دیموكراسی، ئەوكات لەزەت بەخش و سەرنج ڕاكێش و مۆدێلێكی باو سەراسەری و جیهانی بوو… مۆدێلیك كە لەسەر مەرگی " كۆمۆنیزمی سۆڤیەت" تێپەی بە دەكوتراو ژونالیزمی نۆكەرو كۆمپانیاكانیان"میدیای ئازاد" خەریكی گەرمكردنی فریوكاری و گێوجكردنی ڕەئی گشتی بوون. بەبەسەی سیستەمی نویی جیهانی یان مانەوەی " باڵادەستی" ئەمریكا بە جیهانی سەرمایەداری ئەوكات، لە عێراقەوە چەخماخەیەكی خوێناوی لێداو دەستیپێكرد. هەر ئەوكات وئیستاشی لەگەڵدا بیت ئامانجی سەرەكی ئەمریكا مانەوەی بوو وەك ڕابەری رؤژئاوای سەرمایەداری و یابان و ئوستراڵیاو لێك نەترازانی ئەم هاوپەیمانیە بە ڕابەری خۆی و مانەوەی دامو دەزگاكانی لە ناتۆوە بگرە تا دەگاتە بانك و سندوقی پولی جیهانی ئەوانی دیكە.

مەیدانی شەڕەكە عیراق بوو، بەڵام بڕیار بوو مەسائیل و كێشە گەورەكانی نیو خودی رۆژئاوا یەكلایی بكاتەوە وە لە ڕوانگەی منەوە

ئەوکات و ئێستاشی لەگەڵدا بێت ئەو ئامانجەی ئەمریکای پێکاوە. تا ئێستا ئەوروپا بەبێ ئەمریکا ناتوانێت هەنگاو بنێت و پارێزگاری لەخۆی بکات. وە تا ئێستا توانیویەتی قڵشتی نیوان ڕوسیا و ئەوروپا فراون بکاتەوە، بەم پێیە ڕێگا لە نزیک بونەوەیان بگرێت.

لە سایەی هەمان ئامانجی سیاسی و جیهانی دا ئەمریکا گەڵێک ئیسترتیژاژی جیاوازی گرتەبەرو بە شیوەیەکی پراتیکی پیادەی کرد.. لە جەنگی دژی تیرۆرەوە بگرە بەتایبەت دوای ١١ی سێبتەمبەر بە میکانیزمی " جەنگی پێش وەختەوە" تا دەگاتە بە کارهێنانی هێزی نەرم " سۆفت پاوەر" کە لە پرۆسیسی " بەهاری عەرەبی"دا بە کارهێنراو هەروەها لە ڕیگای بەکارهینانی ڕاستەوخۆی تیرۆرریزمەوە وەک لە سوریاو لیبیا دەیبینین. عێراق لە ووڵاتێکی تاڕادەیەک ئاسایش و بە ئاستێکی گونجاو موتەمەدن، بۆتە یەکێک لە ترسناکترین و خەتەرترین ووڵاتانی دونیاو کۆنەپەرستی و تەراتێنی تێرۆرو ملیشیا ئیسلامی ونەتەوەییەکان مۆنگ دەخوات تیایدا. ووڵاتێک کە دیاردەی تائیفی سیاسی و دابەش بوونی کۆمەلایەتی لەسەرپایەی تائیفە زۆر تیایدا لاواز بوو، ئەمڕۆ تائیفەگەری بۆ دیاردەیەکی فراوانی سیاسی و کۆمەلایەتی خەتەرناک، ووڵاتێک لە خوێن و ترس، پڕ لە بێکاری و هەژاری و برسێتی. سوریا کە یەکێک بوو لە وو□اتانی موتەمەدنی عەرەبی و وتیایدا نەک تەنها تائیفەگەری دینی بەڵکو تەنەنات ئیسلام بە گشتی هێجگار لاواز بوو تیایدا، چەند ساڵە وە ئێستاشی لە گەڵدا بێت هەوڵێکی فراوان و گەورەی جیهانی و ناوچەیی هەیە بۆ لێکترازانی" خەلکی" سوریا بەپێی تائیفەو دینی جیاواز. سوننە و شیعە کەس گوێبیستی نەبوو ئیستا عەلەوی وسوننە و دورزو مەسیحی بۆتە سەر دیری گ□قارو □□ژنامە وماس میدیای گەورە سەرمایەی دونیا… لیبیایەک کە ڕادەی هەژاری تیادا تاڕادەی سفر بوو ئیستا خەڵکەکەی لە برسا کۆچ دەکەن. هەموو ئەم کاولکاری و نا ئەمنی و برسێتی و کاولکاری و ئاوارەیی ودەربەدەری وکوشتارە، لە ڕوانگەی ئەمریکاوە پێداویستی دابینکردنی سیستەمە نوێکەی بوون. بەڵام مایەپوچ ماوەتەوە، لایەنی کەم تا ئێستا نەیتوانیوە ئامانجەکەی بپیکێت. وە ناپیکێت.

پێویستە ئەم جەنگە بوەستێت!

ئەم سیاسەتە بەشێوەیەکی کورتر بۆ کۆبونەوەی پیشووی کۆمیتەی ناوەندی حزبی کۆمۆنیستی کڕیکاری عیراق نوسی. کە لە ناوەراستی مانگی ڕابوردوو "ئەیلول"دا بەسترا. ئەوکات لە پەیوەند بە هەلومەرجی سیاسی عیراقەوە لە ژێر ناوی باسی " چەند سەرنجێک لەسە

هەلومەرجی سیاسی و گشتی عێراق و کاری کەمەنیستی". بەڵام ئەمڕۆ لە چوارچێوەیەکی تازەدا دارێژراوەتەوەو بە شیوەیەکی فراوانتر. ئەم جەنگە جەنگێکی جیهانی گەورەیە ، ڕۆژانە سەدان و بگرە هەزاران ئینسان دەکوژرێن یان بریندار یان ئاوارەو دەربەدەر دەبن. ئەمە بەجیا لە بەڵاوبونەوەی ژەهری کەنەپەرستی و فەرهەنگی تائیفی و جیهادی خەکوژی و مۆدێلی جۆراوجۆری بیرو فەرهەنگی دارزیوی وەها کە لە قولایی تاریکستانی مێژودا پەیدا نابن . پێش هەر مەسەلەیەک وە هەر کێشەیەکی دیکەی گەورە و لەوانە ڕوبەڕوبونەوەی تیرۆر یان وەستانەوە دژ بەداعش نابێت بەهیچ شێوەیەک لە هەلومەرجی ئێستادا، مەسەلەی سەرەکی ئەمڕۆ و سیاسەتی ئەم قۆناغە مێژوویەمان لە بەرچاو وون یان تەنانەت لەبیر بکات. سیاسەت و ئامانجی وەستانی " ئەم جەنگە جیهانی یە". سیاسەتی مارکسستی لەم هەلومەرجەدا بە وەستانەوە دژی داعش و تیرۆریستەکان مەیسەر نابێت.

سیاسەتێک ئەمڕۆ دەتوانێت وەڵام بە خواستی ملیارەها خەلک بداتەوە لە ئاستی جیهانیدا کە بێزار بەم نەزیفی خوێن و کاولکاریی و نائەمنیەتە بگرێت. سیاسەتی مارکسستی لەم قۆناغەدا ئەوەیە کە: " پێویستە ئەم جەنگە بوەستێت". بە هەزێکی کەمەنیست و مارکسیست شۆرشی کرێکاری لەم قۆناغە مێژوویە دیاریکراوەدا لەم کەناڵەوە دەگوزەرێت. تاکتیکی کەمەنیستی لەم قۆناغەدا لەم ڕێگایەوە جێبەجێدەبیت.

پێویستە جەنگ بوەستێت" تەنها بەمانای وەستانی" تەقە" نیە. بەڵکو بەمانای نەمانی تەواوی کەشتی یە جەنگی و سەربازییەکانی ئەمریکاو ڕوسیا و وڵاتانی دیکەیە لە ناوچەکە و دەریای سپی ناوەڕاست و تەواوی پێگەو بنکە سەربازییەکانیان. جیهانی ئەمڕۆ نە پێویستی بە بارچاوەشی ئەمریکایە وە نە بە حەیتەی ڕوسیا. هەروەها بەمانای وەستانی ناردنی " جیهادییەکان" و وەستانی فێرکردن و پەروەردەکردنیانە، وەستانی کۆمەکی مالی و مرۆیی و، هەواڵگری و سەربازییە بەم هیزانە، بەینی کەناڵەکانی ڕاگەیاندیانە لە کەناڵە ئاسمانیەکانەوە بگرە تا دەگاتە فەیسبوک و تویتەرو لە هەزە تیرۆرسیتەکان و فەتواچیەکانیان. قەدەغەکردنی موتلەقی ڕەوانەکردنی چەکە بە ڕێکخراوو هیزو گروپە تیرۆر یست و میلیشیا جیاوازەکانیان. جەنگ دەبیت بە فەوری بوەستێت. هەموو دونیا تەنانەت ئەوانەش کە زۆر گوێندانە بیستنی هەواڵەکان یان ئەوانەی کە ئاگری شەڕەکانیان زۆر لەدورە لە نیوزلاندەوە بگرە تا دەگاتە ئالاسکا… لە جیهانێکی ئامن و ئارامدا گوزەران ناکەن. وەستانی جەنگ بەرژەوەندی هەموو ئەوانەش دابین دەکات چ جا بگات بە ملیارەها ئینسان کە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و جیهانی عەرەب و ئەوروپاو روسیاو ئەمریکا

دەژین. واتە ئەوانەی لە ناوجەرگەی جەنگ و دەوروبەرەکەیدا گوزەران دەکەن، یان وولاتەکانیان دەرگیرە لەم جەنگەدا.
سەرەتا دەبێت ئەم جەنگە بوەستێت. بەلام وەستانی واقعی جەنگی نێوان ئەمریکاو هاوپەیمانانی لە بەرانبەر روسیاو هاوپەیمانانیدا…واتە وەستانی واقعی جەنگی بە وەکالەت. کە ئیتر بەرەی نەسرەو داعش و جەیش ئەلئیسلام و هەموو جند اللە و مەقدەسەکان و ڕیکخراوی تورکمەنستانی یە ئیگۆریەکان و حکومەتی سوریاو پیویستە تەقە ڕابگرن وەک هەنگاوی یەکەم. کە دەلێم پیوسیتە تەقە ڕابگرن، مەسەلەکە ئەوەیە وە پێم وابێت دوای شەرو قەیرانی شاری ئەلیبۆ بۆ هەموو کەس ڕۆشنە کە ئەو هێزانە بە ئەمری سعودیەو ئەمریکاو قەتەر و تورکیا سیاسەتی تیرۆریستی خۆیان پیادەکەن. بەهەمان شیوە سوریاو حزب اللە و میلیشیاکانی دیکە بە ئەمری روسیاو ئێران. مەسەلەی سەرەکی سەرەتا وەستانی جەنگە لە سەنتەری کێشەی ناوچەکەدا سوریاو بە دیاریکراوی لە " حەلەب" ئەلیبۆدا. لە حەلەبەوە چارەنوسی بەرەکانی دیکەی جەنگ و مەیدانە جیاوازەکانی شەڕ یەکلا دەبێتەوە، لە یەمەن و لیبیاو عیراق… وە تەنانەت هەلبژادنەوەی سەرۆکی تازە بۆ لوبنان کە دووساڵ زیاترە ستۆکە. شەڕی موسڵ مەیدانیکە بەلام هێجگار هێمن تر دێتە پیش چاو بە بەراورد لەگەڵ " ئەلیبۆ"دا. تەنانەت دواکەوتنی شەڕی موسڵ تا ئێستا بە ئاستێکی زۆر دەگەڕێتەوە بۆ یەکلای نەبونەوەی حەلەب. بەمانایەک پێکەوە بەستنەوەی گرتنەوەی موسڵ بە خواردنی بەرژەوەندی نەک تەنها لە عیراقدا بەڵکو پێش ئەوە لە سوریادا وە دابینکردنی ئەم ئامانجە، ئامانجێک کە پێم وانیە لە دوا لێکدانەوەدا سەر بگرێت بە تایبەت بۆ ئەمریکاو سعودیە. شەڕی موسڵ گرینگە، بەڵام لە پیشەوە ڕۆشنە کە بە قازانجی کام بەرەی ئەم جەنگە جیهانیە تەواو دەبێت. بۆیە کیشە و قەیڕان و شەڕی موسڵ پێش ئەوەی شەرەکە دەست پێبکات ئەنجامەکەی ڕۆشن بوەو کاریگەری□ک□ی یەکلایکەرەوەی نابێت بۆسەر جەنگەکە لە ناوچەکەو تەنانەت ب□ یەکلایکردنەوەی مەسەلەی دەسەلات لە عێراقدا.
پرسیار دەکریت و دەوترێت ئەی شەڕی دژی داعش و هێزە تیرۆریستیەکانی دیکە چۆنە و چی بەسەر دێت؟ ئەوە نیە موسڵ بە دەست داعشەو□ یە، ئەی نابێت رزگار بکریت؟! ئەی نابێت سوریا و حەلەب لە جەبهەی نوسرەو" جەیش ئەلفەتح" تیرۆریستەکانی دیکە پاک بکرێتەوە؟! ئەی ئەگەر ئەمریکا دژی تیرۆریزم کار ناکات و درۆ دەکات ئەی روسیا ئەوە نیە لە تیرۆریستەکان دەدات؟! ئەی نابێت حسابی خۆمان لەگەل هێزێکی تیرۆریست و دڕندەی وەک داعش یەکلا بکەینەوە؟! وە پرسیار گەلێکی دیکەی ل□م نابەتە.
“شەڕ دژی تیرۆر” ی نێوان ووڵاتانی زلهێز یەکێکە لە درۆ گەورەکانی

میژووی ئەم سەردەمە. بەشداریکردن لە هەرشەڕێکدا بۆ قازانجی لایەکی شەڕەکە لە دوا لیکدانەوەدا بۆ قازانجی قوتبێکی جیهانی تەواو دەبێت. لە هەلومەرجی ئێستادا ناتوانێت دژی " داعش" بجەنگیت لە بەرەکانی شەڕدا بەلام سەر بەلایەک لە لایەنەکانی ئەم جەنگە فراوانە نەبیت. " یەدەپە" لە سوریا زۆر هەوڵی دا کە وانیشان بدات کە هێزێکی سەربەخۆیە، ئێستا ڕۆشنە لە پاڵ کێدا دەجەنگێت. لە بناغەوە مەسەلەکە ئەوەیە، کە جەنگ و شەری ئێستا جەنگ نیە دژ بە تیرۆرو تیرۆریزمی ئیسلامی داعش و نەسرەو ئەوانی دیکە. دەرکەوتن وبەهێز بوونی هەموو ئەو هێزە تیرۆریستی و ملیشیاکانی دیکەی وەک حەشدو حەسیەکان و ...لە بناغەوە بە هۆی ئەم جەنگە گەورەیەوە بوە لە ناوچەکەدا. بە نەمانی داعش لە موسڵ و بەرەی نەسرە لە ئەلیبەدا جەنگە کۆتای پێ نایەت ئەگەرچی هەریەکەیان ئاماژەیە بە سەرکەوتنی لایەکی جەنگەکە.

پێویستە ئەم جەنگە بوەستێت. هەر هێزو کەس و لایەنێک بە واقعی خەباتکارە دژ بە تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی و دەیەوێت باری گرانی ئەم بزوتنەوە سیاسی یەو تیرۆرەکەی بەسەر شانی خەڵکی ناوچەکەو جیهانەوە نەهێلێت پیویستە لایەن و هێزێک بێت دژ بە جەنگ و خەباتی خۆی فراوانتر و ڕیکخراوتر بکات لە پێناو وەستانی جەنگدا، بەئەوەی پێگەو هێزو نفوزی تیرۆریزم و هێزە تیرۆریستەکانی وەک داعش و نەسرە، ناکام بە کاریگەر بکرێنەوەو دواتر لە پرۆسەیەکەی دواتری دوای جەنگدا بە کاری سیاسی و فکری و سەربازی بەتەواوی رۆل و پێگەی ئەم هێزانە نابوت بکرێت.

بەهیچ شیوەیەک نابێت تیڕوانین و بیرەکەی دژی" تیرۆر" یان دژ بە “ئیسلامی سیاسی” سایە بکشێتە سەر بیرکردنەوەو هەنگاوە عەمەلی و سیاسەکاندا. بزوتنەوەی کۆمەنیستی لە بناغەوە بزوتنەوەی دژ بە ئیسلامی سیاسی و هیچ بزوتنەوەیەکی دیکە نیە، بەڵکو بزوتنەوەیەکە دژ بە سەرمایەو سەرمایەداری. ئیمە ناتوانین بە فعلی دژی تیرۆر بین و لە هەمانکاتدا ئەلیبەو موسڵ و .... بسپێرین بە نادیار، بسپێرین کە هەموو هیزێک دەتوانیت دژ بە تیرۆر بێت یان ناتوانین ڕێگایان پێ بگرین. پیویستە جەنگ بوەستێت، بە ئەوەی فعلەن ڕیگایان پێ بگرین کە نەتوانن دەخاڵەت بکەنو ئاگری جەنگەکە فراوان بکەنەوە. فراوان بونەوەی جەنگەکەو مەیدانی شەڕەکان تا زۆر ترین و دەخاڵەتی ووڵاتانی زلهێزو کۆنەپەرستانی سەرمایەداری ناوچەکەی تیدا بێت بەهەمان ئاست ئێمە لە بنەبرکردنی تیرۆرو هێزە تیرۆریستەکان دور دەکەوینەوە. موسڵ بە هیچ شیوەیەک بەجەنگی ئەو هیزانە پاک ناکرێتەوە لە تیرۆریزم، بەشیکی زۆری تیرۆریستەکانی ئەم شارە خەڵکی موسڵن و کۆنە بەعسین و چەکەکانیان دادەنێن و لەوە

دەمێننەوە و دەبن بە داعشی مەدەنی. لە شوێنی خۆیان دەمێننەوە وەبەتایبەت کە بەندو بەست و ڕێکەوتنی نهێنی لەم نێوەدا ڕۆڵی خۆی دەگێرێت، وە بەتایبەت کاتێک کە ئەمریکاو سعودیە چاویان بڕیوەتە بەرژەوەندییەکانیان لە سوریا. بۆیە دەستەواژەی” دژی تیرۆر” “distraction –الهاء- یەکی سیاسی گەورەیە کە هەموو میدیای ” ئازادی” جیهان تیایدا کارایە. واتە تەنها بە بەلاڕیدا بردنی خەلک و رەئی گشتی دونیایە. ئەگەر نا لەم قۆناغەدا تا ئەو هێزانە لێی بدەن تیرۆریزم گەورەتر ئەبێت. ئەفغانستان سەرەتاکەی بوو، ئەگەر چی ئەوکات چوارچیوەی گشتی سیاسەت و پێگەی هێزەکان زۆر جیاوازی هەبوو، روسیاو چین بە هیز بوون و ئیدعایەکی گەورەی وەکو ئێستایان نەبوو، ئەمریکاو هەر بە خۆی بوو. بەڵام بە لیدانی تالیبان و قاعیدە لەوێ، لەلایەن ئەمریکاوە، ئەو ئەنجامەی هەیە کە ئێستا دەیبینین. ئەوکات سیاسەتی بزوتنەوەی ئێمە سیاسەتێکی ناکارا بوو.

هەر بزوتنەوەو جوڵانەوەیەکی دیکە لە پێناو مافە سیاسی و مەدەنیەکاندا، ئەگەر توانای سەرهەڵدان و گەشەسەندنی هەبیت لەم هەلومەرجەدا پێویستە لەم ڕاستایەدا بەگەر بخرێت. تەنانەت چارەسەری برسیتی و هەژاری لەم قۆناغە دیاریکراوەدا مێژووییەدا بەستراوەتەوە بە وەستانی جەنگەوە.

” پیویستە ئەم جەنگە بوەستێت” میکانیزم و هەنگاوە پراتیکیەکانی جێبەجیکردنی ئەم ئامانجە، کارێکی گەورەو ماجستیانەی پیویستە لە ئاستی ناوخۆی ووڵاتانی زلهێز وئەو وولاتانەی کە دەرگیرن لە گەڵ جەنگداو وە هەروەها لە ئاستی جیهانیدا. لیرەدا ئەم خاڵە گشتیانە دەخەمەڕوو.

یەکەم: بەگەرخستنی بزوتنەوەی دژی جەنگ لە ئاستی جیهانیدا: ئەمکارە لە هەلومەرجی ئێستادا. کارێکی سەخت و بەردەوام وڕێکخراوی پێویستە. خەڵک و رەئی گشتی جیهانی بەگشتی زۆر چۆتە دواوەو لەدوای ٢٠٠٣ ەوە کاری لەسەر دەکرێت بۆ ئەوەی بزوتنەوەی دژی جەنگی ئەمریکا بە سەر عیراق دوبارە نەبیتەوەو. ڕۆژئاوا لەم کارەیدا سەرکەوتوبوە. میدیای ئازادی نەکەر ڕۆڵی کاریگەرو بەرچاوی هەبوە لە جەخستنی ئەم دیاردەی پاشەکشەی ڕەئی گستی و خەڵکی ئەوروپا بە قازانجی بورژوایی ووڵاتانی خۆیان و تەڕاونینی ئەوروپا- سەنتەر. هەڵقەی سەرەکی ئەمکارە کۆمۆنیستەکانن. بەفەوری پیویستە دەست بەمکارە بکرێت. کەسایەتیە ئازادیخوازو چەپ و ڕابەرانی کڕیکاری و هەوڵدان بۆ دەرکەوتن و گەیاندنی ئەم سیاسەتە بەهەر شیوەیەکی گونجاو و سود وەرگرتن لە فەیس بوک و تویتەر… دەکەونە چوارچیوەی ئەو کارانەوە کە پیویستن. بەڵام ئەم بزوتنەوەیە دژی جەنگەو بەم پێ یە جێگای هەموو کەس و هێزو لایەن و ڕێکخراو سەندیکاو …یەکی

تیدا دەبەتەوە کە دژی ئەم جەنگە جیهانی یە، بە هەر بەچون و تەوانینێکەوە کە هەیانە. ئەمکارە لە هەر ووڵاتیکەوە دەکرێت دەست پێ بکرێت: ئەمریکا، بەریتانیا، فەرەنسا، ئەلمانیا، سوریا، عێراق، هەر ووڵاتێکی دیکە. لە هەر ووڵاتێکدا دەکرێت وەک سەرەتایەک "کۆمیتەکانی دژی جەنگ" پێک بهێنرێت لە چەند کەسایەتی و حزب ولایەنێک.

دووەم: لەناوخۆی ئەو ووڵاتانەی کە دەرگیرن لەگەڵ جەنگ: لە سوریا و عیراق و وولاتانی دیکە. وەستانەوە بەرانبەر بە جەنگ لەم ووڵاتانەدا هەم لەلایەن روسیا و ئەمریکاو سوریاو عیراقەوە وەهەم لەلایەن میلشیا جۆراوجۆرەکانەوە میدیای ئازادی نەکەر وای نیشان دەدات کە بزوتنەوەی لەم چەشنە لەگەڵ تیرۆریستەکانە. بۆیە لەمبارەوە پیویستی بەکاری زیاترە. کاری زیاترو چرتر لە پەیوەند بە ڕیسواکردنی ناوەرۆکی ئەم جەنگە، ئاشکراکردن و ڕیسواکردنی سیاسەتەکانی تەواوی لایەنەکانی ئەم جەنگە. هێنانە مەیدانی بزوتنەوەی فراوان بەرانبەر بە جەنگ. ڕۆشنکردنەوەی فراوانی ئەوەئ کە دژ بە جەنگ بوون وە وەستانی جەنگ لە باری واقعیەوە بەمانای دژی تیرۆرو هێزە تیرۆریستەکانە، خەباتکارانی سەرەکی دژی تیرۆر، خەباتکارانی سەرەکی دژی جەنگن. ئەم بزوتنەوەیە لە سەرەتاوە دەبیت بە ڕۆشنی مەوقعیەتی خۆی بناسێت و لەگەڵ هەر هەنگاوێکدا بە پێشەوە هەوڵ بدات خۆی چەکدار و رێکخراو بکات. پشتگیری هەر بزوتنەوەو ناڕەزایەتیەکی جەماوەری وکرێکاری لە پێناو مافە سیاسی و ئابوریەکاندا ئەگەر هاتە بەرەوە. هەر ئیستا لە کوردوستان جولانەوەیەک بە موچە لە ئارادایە، لەمبارەوە پیویستە پشتگیریی بکریتو هەوڵ بدرێت بە بە دەستهێنانی خواستەکانیان" دابینکردنی موچە". بەڵام کاری کۆمۆنیستەکان لەوە زیاترە.

سێهەم: دەرکەشانی بەیانێکی هاوبەشی کۆمۆنیستی نێوان هیزە کۆمۆنیستی یەکان: لەمبارەو مەبەست لە نوسینی بەیانیکی هاوبەش نیە بەتەنها. بەڵکو کاری هاوبەش لە ئاستی دەرەوەو هەر جێگایەک کە گونجاوە. هەوڵدان بە کۆکردنەوەی هێزە کۆمۆنیستەکان لەسەر پایەی سیاسەتی دژی ئەم جەنگەو دروشمی" پیویستە ئەم جەنگە بوەستێت". هەنگاوئ دووەمی ئەمکارە ڕوکردنە هەموو لایەنو هێزیکی دیکەی سیاسی چەپ، و دەست پێکردنی کەمپینێکی سیاسی فراوان لە نەو ڕێکخراوە کریکاری و ئەحزابی چەپدا. بەشیکی ئەمکارە پڕوپاگەندەیە بە بڕەودان و بلاوکردنەوەی ئەم سیاسەتە وبەشێکی دیکەی بە کۆکردنەوەی هێزە.

١٥ ئوکتۆبەر٢٠١٦

Saman.karim5@gmail.com

کە من موسەیەر بم و موخەیەر نەبم، بۆ دەبێ تاوانبار بم؟ … دەرسیم

لە ئیسلامدا بەگوێرەی قورئان و ئایینەکەیان، هیچ مرۆڤێک موخەیەر نییە و بەڵکو تێکڕا موسەیەرن.
موخەیەر، واتە مرۆڤەکان بەبێ ناچارکردن و بەئارەزووی خۆیان ڕێگای ژیانی خۆیان هەڵدەبژێرن و بڕیار لەسەر چۆنێتیی ژیان و ڕەفتاری خۆیان دەدەن، کە چی بکەن و چی نەکەن. بەڵام موسەیەر پێچەوانەی موخەیەرە، واتە مرۆڤەکان خۆیان بەهیچ شێوەیەک هیچ شتێک بەخۆیان بۆ خۆیان هەڵنابژێرن و بڕیار لەسەر ژیان، چارەنووسی خۆیان و چۆنێتیی ژیانیان نادەن، بەڵکو ئەوە خوداکەی محەمەدی عەبدوڵڵای هاشمی-یە کە شتەکان بۆ مرۆڤەکان هەڵدەبژێرێ، بڕیار لە چارەنووسیان دەدات و هەموو شتێک بەزۆر بەسەریاندا دەسەپێنێ بەبێ ئەوەی خۆیان ئارەزووی بکەن! نەک تەنیا ئەوە، بەڵکو هەر بەڵایەک تووشیان بێ، ئەوە خوایە بەسەریان دێنێ نەوەک خۆیان هۆکار بن!
یەکێک لە خۆشەویسترین مرۆڤەکانی نزیکم بەناوی (شاژن)، کە لەسەر باوەڕەو بۆچوونەکانم هەمیشە منی بە کافر ناودەبرد، هەروەها هەرگیز و بە تەنیا جارێکیش ئامادە نەبوو لەسەر جیاوازی بیرکردنەوەو باوەڕمان بە ئایین گوێم لێبگرێ و بۆی ڕوونبکەمەوە کە مادام موسەیەر بم و موخەیەر نەبم، هیچ تاوانێکم نییە! بەدرێژایی ماوەی سێ ساڵ، ڕێگەی نەدام پێی بڵێم، مادام خواکەت بۆ بڕیاری خۆیی و بەبێ ئارەزووی خۆم کردوومی بە بێباوەڕ و بەقسەی تۆ (کافر)، بۆ دەبێ گلەییم لێبکرێ و بە تۆمەتبار ناوببرێم؟
سەرەڕای ئەوەی کە (شاژن)، هەرگیز قورئانی نەخوێندبووەوە، خۆ ئەگەر بشیخوێندایەوە عەرەبییەکەی هی ئەوە نەبوو بەجوانی تێی بگات، هەروەها نوێژی نەدەکرد و ڕۆژووشی نەدەگرت، کەچی ئامادە نەبوو گوێ لە بۆچوونەکانم بگرێت، یان هۆکاری باوەڕ نەبوونم بە هیچ ئایین و خوایەک بۆ ئەو ڕوونبکەمەوە، کە لە ئەنجامی

خوێندنەوەی قورئان و سەدان سەرچاوەی ترەوە گەیشتوومەتە ئەو باوەڕی کە بێباوەڕی ئایینی بە خەم هەڵبژێرم!
یەکێک لە هۆکارە سەرەکییەکانی دووکەوتنەوەی (شاژن) لەم و بەیەک نەگەیشتنمان، هۆکاری ئایینی و بێباوەڕیم بوو، بەچەشنی (لیدیا)، کە ئەویش تاکە هۆکاری دووکەوتنەوەی لەم ئیسلام و بێباوەڕیم بوو! کە هەردووکیانم زۆر خۆشدەویست، بەڵام (شاژن) زیاترو تا ڕادەی پەرستن، خۆ ئەگەر بیگوتایە (من خوام)، باوەڕم پێی دەهێنا، نوێژم بۆی دەکرد، ڕۆژووم بۆی دەگرت و حەج و تەوافم بەچوار دەوری بەژن و باڵا بەرزەکەی دا دەکرد!
هەر بۆیە، ئەم نووسینەم دەکەمە دیاری بە (شاژن) و هەموو (شاژن)ە کوردەکان کە جیاوازی بیروباوەڕو ئایین پەسەند ناکەن و لە ترسی ئایین، ئاگری دۆزەخ و سزاکانی نێو قورئان، دەستبەرداری خۆشەویستەکانیان دەبن و خۆیان هەڵدەگرن بە خۆشییەکانی بەهەشتەکی خەیاڵاوی کە محەممەدی قورەیشی بە ئەقڵی خورافیاتی (١٤٣٧) ساڵی بەر لە ئێستای خۆی دروستی کردووە، کە دەنیام دوای مردنی هەموومان نە ئەوان (شاژن و لیدیا)، نە هیچ ژنێک و مرۆڤێکیش ئەو بەهەشتە خەیاڵییە نابینن!
فەرموون، بەگوێرەی ئەو ئایەتانەی خوارەوە، کە لە قورئانی محەممەد وەرگیراون، مرۆڤەکان موسەیەرن و موخەیەر نین، مادام موسەیەریش بن، کەواتە هەرچییەک بکەن هیچ تاوانێکیان ناکەوێتە ئەستۆ، خۆیشم وەکو کەسێک لەوانەی کە موسەیەرم و هەموو شتەکان بەزۆر بەسەرمدا سەپێنراوە، هیچ گوناهێکم نییە، سەرەڕای ئەوەی باجی گران و قورسی خەمم لەسەر بیروباوەڕی کوردایەتی و ئایینیم داوە:

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٩٦)ی سورەتی (یونس)، مرۆڤەکان نەک هەر موخەیەر نین، بەڵکو لە موسەیەریش خراپترن و بوونەتە گاڵتەجاڕی خوا و ئەو وەکو بەراز ڕەفتار و بەرخودیان لەگەڵ دەکات.
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لاَ يُؤْمِنُونَ** ٩٦).
واتە: (کەسانێک کە خوادا غەزەبی لێگرتوون، باوەڕ ناهێنن).
دە بە ئەوە چ خوایەک بێ، کە بەمشێوەیەو هەر لەخۆڕا غەزەب لە خەڵکەکە بگرێ و کەڕو کوێریان بکات لە ئاست دۆزینەوەی ڕێگەی ڕاست و هەر خۆی گومڕایان بکات و سەریان لێ بشێوێنێ، لەکاتێکا خوا بە بەزەیی، دەفراوان، بەخشندە و لێبووردە ناوی دەرکردووە؟ بەگوێرەی ئەم ئایەتە، ئەوە خوایە، پێشەکی لە قورئاندا باسی ئەوەی کردووە، کە کەسانێک باوەڕ ناهێنن، چونکە خوا غەزەبی لێگرتوون، کە منیش یەکێکم لەم غەزەب لێگرتووانە!

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٢٥)ی سورەتی (الأنعام)، بەمان دەردەکەوێ کە خوا چرای باوەڕی هەندێک کەسی پف تێکردووە و بەهیچ شێوەیەک تروسکاییەک باوەڕی لە بەدی ناکرێت و تەنانەت گوێچکەکانیشی کەڕ کردوون بۆ ئەوەی گوێیان لە بانگەوازی بەناو هەقی قورئانەکەی محەمەد نەبێ.

ئەم ئایەتە دەڵێ: **(وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَن يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا ۚ وَإِن يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَّا يُؤْمِنُوا بِهَا ۚ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ٢٥).**

واتە: (ئێمە پەردەمان بەسەر دڵیاندا کێشاوە تاوەکو تروسکایی باوەڕیان لێ هەڵنەیەت و گوێچکەکانی ئەوانمان کەڕ کردووە تا وشەی هەق نەبیستن).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٩٣)ی سورەتی (النحل)، مرۆڤەکان موسەیەرن، واتە وەکو مەگەل لەلایەن خواوە دەهاژورێن، نەک خۆیان ئاراستەی ژیان و باوەڕی خۆیان دیاری بکەن!

ئەم ئایەتە دەڵێ: **(وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ ۚ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ٩٣).**

واتە: (خۆ ئەگەر خوا بیویستایە دەیکردن بە یەک نەتەوە، بەڵام هەرکەسێ خوا بیەوێت گومرای دەکات و هەرکەسێ بیەوێ دەیخاتە سەر ڕاستەڕێ، بەگومان لێتان دەپرسن کە ئەوە چیتان کردووە).

ئەو پرسیارە نالۆژیکە چییە کە دەپرسێ: (ئەوە چیتان کردووە)؟ خوا کە منی موسەیەر کردبێ و مەخەیەری نەکردبم، با هەر خۆیشی وەڵام بداتەوە، کە من چیم کردووە! ئەمە وەکو ئەوەیە، کە تۆ لەنێو ئۆتۆمۆبیلێک لەتەک شوفێرەکە دانیشتبیت و دەست، قاچ و چاوەکانت بەسترابێ و شۆفێرەکە خۆی هەڵدەرێنی، کەچی تۆ بە تاوانبار دابنرێیت!

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (١١٨)ی سورەتی (هود)، بەمان دەردەکەوێ کە خوا نەیویستووە هەموو مرۆڤەکان سەر بە یەک نەتەوە بن، باشە ئەگەر خوا لەتوانای دابایە هەموو مرۆڤەکان بکات بە یەک نەتەوە، هەر خۆیشی نەیدەتوانی بە تەبایی بیان گونجێنێ و بێکێشە بژین؟

ئەم ئایەتە دەڵێ: **(وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً ۖ وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ١١٨).**

واتە: (خۆ ئەگەر خوا بیویستایە دەیکردن بە یەک نەتەوە، بەڵام

بەردەوام هەر ناتەبا دەبوون).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (١٢٥)ی سورەتی (الأنعام)، دیسان مرۆڤەکان موسەیەرن، واتە خوا مرۆڤەکانی وەکو ڕەشەوڵاغ داوەتە پێش خۆیی و هەچەمان لێ دەکات! خوا کێی بوێ سنگی دەکاتەوەو ڕێگای ڕاستی پیشان دەدات و کێی نەوێ وازی لێدەهێنێ و گومڕای دەکات! کەواتە بۆ گلەیی لە من بکرێ، کە بەگوێرەی ئەو ئایەتە (گومڕا بوویمە)؟ ئێ باشە خۆ ئەوە خوایە سنگی منی نەکردۆتەوە بۆ ئیسلام و ویستوویەتی گومڕابم، کەواتە گلەیی لە خوا بکەن نەک لە خۆم! بۆ هەم دەبێ گلەییم لێبکرێ و هەمیش سەبارەت بە خۆشترین خۆشییەکانی ژیان کە خۆشەویستی، سۆز و دڵخۆشییە، سزا بدرێم و لێیان بێبەش بکرێم.
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**فمن يرد الله أن يهديه يشرح صدره للاسلام، ومن يرد أن يضله يجعل صدره ضيقا حرجا كأنما يصعد في السماء كذلك يجعل الله الرجس على الذين لا يؤمنون** ١٢٥).
واتە: (هەرکەسێ خوا بیەوێت هیدایەتی بدات، ئەوە سینەی ئامad□ د□کات بۆ ئیسلام، ئەو کەسەش خوا بیەوێت گومڕای بکات، ئەوە دڵی دەگوشێت و سنگی توند دەکات و هەناسەی سوار دەبێت، هەر وەک ئەوەی بەرەو ئاسمان بەرز بێتەوە، ئا بەو شێوەیە خوا گومڕایی و پیسی هاوەڵگەری لەسەر دڵی ئەوانە دادەنێت کە باوەڕ ناهێنن).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (١٣)ی سورەتی (السجدة)، مرۆڤەکان نەک هەر موخەیەر نین، بەڵکو لە موسەیەریش خراپترن و گاڵتەجاڕی خوان، ئەو بۆ سەیرانی خۆی وەکو مەیمون مامەڵەیان لەگەڵ دەکات و هەر دەبێ دۆزەخ بە مرۆڤەکان پڕ بکاتەوە.
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**وَلَوْ شِئْنَا لآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَـ□كِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لأَمْلأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ** ١٣).
واتە: (بێگومان ئەگەر بمانوویستایە هەموو کەسێکمان هیدایەت دەکرد، بەڵام بڕیاری من ئەوەیە دۆزەخ هەر بە جنۆکە و مرۆڤی تێکڕا پڕ دەکەم).
دەبێ ئەوە چ خوایەک بێ، کە پێشتر بڕیاری خۆی دابێ سەبارەت بەوەی کە هەر دەبێ دۆزەخ بە مرۆڤەکان پڕ بکاتەوە؟ کەواتە خوا بەگوێرەی کردەوەی مرۆڤەکانیش پاداشتی مرۆڤەکان ناداتەوەو هەر بە ئارەزووی خۆی و بۆ خۆشی خۆی ڕەوانەی دۆزەخیان دەکات!

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٢٧)ی سورەتی (الرعد)، تەواوی مرۆڤەکان موسەیەرن و هیچ شتێکی بێ بایەخیش تەنانەت ئەگەر بەقەد دەرزییەکیش بێ بە ئارەزووی خۆیان نییە! هەمووی خوایە بڕیار لەسەر چاکەو

خراپەی مرۆڤەکان دەدات، هەرکەسێکی بوێ بەرەو چاکەی دەبات و هەرکەسێکی نەوێ سەری لێدەشێوێنێ و وای لێدەکات خراپە بکات! کەواتە چاکە و خراپە بەدەست مرۆڤەکان نییە و خوا بەهۆی مرۆڤەکانەوە ئەنجامیان دەدات! خۆ ئەگەر ئەو بەئارەزووی خۆی منی گومڕا کردبێ، دەبێ چ دەسەڵاتێکی خوام هەبێ و بۆ لەسەر گومڕابوونم کە گوایە خوا گومڕای کردووم، لەسەر زەوی بەدەستی ئەو کەسانەی کە زۆر خۆشم ویستوون و بە بەشێک لە خۆمم زانیون سزا بدرێم و لە ڕۆژی زیندووبوونەوەش دوای مردنم ئەمجارەیان بەدەستی خواکەیان سزا بدرێمەوەو فڕێ بدرێمە ناو گەرمترین و درێژترین ئاگری دۆزەخ؟ بۆ دەبێ بە یەک هەڵە یان تاوان دووجار سزا بدرێم، سزای یەکەمم مەدەن و با دوای مردنم سزا بدرێم، کە بەدڵنیایی بەرگەی ئەو سزایە دەگرم، بەڵام بەهیچ شێوەیەک بەرگەی سزای (شاژن) ناگرم، کە ئاگرەکی سەختترە لە ئاگری دۆزەخ و بەتەواوی سووتاندوومی؟

ئەم ئایەتە دەڵێ: **(وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ ۗ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أَنَابَ ٢٧).**

واتە: (ئەوانەی بێباوەڕن، دەڵێن، بۆچی بەڵگەیەکی لە خواوە بۆ نەهاتووە، بڵێ خوا هەرکەسێکی خۆی ئارەزوو بکا گومڕای دەکاو هەرکەسێکیش بەرەو ئەو بگەڕێتەوە ڕاستەڕێی دەکا).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٣٩)ی سورەتی (الرعد)، خوا بەئارەزووی خۆی هەندێک شتی کەسانێک لە (لەوحی مەحفوز) دەسڕێتەوە، یان بۆی دەنووسێ و زیادی دەکات! باشە ئەی کوا دادپەروەری، بەزەیی، بەویژدانی، دانایی و ژیری خوا، کە ئەو بە ئارەزووی خۆی شت بسڕێتەوەو شتی دیکەی لە جێگە بنووسێ؟

ئەم ئایەتە دەڵێ: **(يَمْحُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ ۖ وَعِندَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ٣٩).**

واتە: (خوا بە ویستی خۆی شت دەکوژێنێتەوە و لە جێی دادەنێ و دایکی هەموو کتێبانیش لای ئەوە).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٧٩)ی سورەتی (النساء)، مرۆڤەکان نەک تەنیا موسەیەرن، بەڵکو هەر چاکەیەک بکەن ئەوە خۆیان نین کە چاکەکان دەکەن، بەڵکو ئەوە خوایە چاکەکان دەکات، بەڵام مرۆڤەکان هەر خراپەیەک بکەن ئەوە خۆیانن ئەنجامی دەدەن و خواش لە چاکەکردن گەرەنتی داوەتە خۆی کە چاکەکانی مرۆڤ هی ئەون و گەرەنتیشی بۆ خراپەکردن داوەتە مرۆڤەکان کە خۆیانن هەر خراپەیەک بکەن! ئەوە ڕێک وەکو ئەو عەربەیە کە لەگەڵ کوردێک دەچنە ڕاو و ئاسکێک و

کەروێشکەک دەگرن و لەکاتی دابەشکردندا عارەبەکە بە کوردەکە دەڵێ: (چ دەڵێی ئاسکەکە بۆ من و کەروێشکەکە بۆ تۆ، یان کەوێشکەکە بۆ تۆ و ئاسکەکە بۆ من)؟

ئەم ئایەتە دەڵێ: (مَّا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ۖ وَمَا أَصَابَكَ مِن سَيِّئَةٍ فَمِن نَّفْسِكَ ۚ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ٧٩).

واتە: (تووشی هەرچی چاکەیەک ببی لە خواوەیە، تووشی هەرچی خراپەیەکیش ببی لە خۆتەوەیە، تۆمان ناردووە بۆ سەر خەڵکی بە پێغەمبەرایەتی، ئەوەندەش بەسە کە خوا ئاگادارتە).

بەگوێرەی ئایەتەکانی ژمارە (٦-٧)ی سورەتی (البقرة)، خوا بە محەمەدی بەناو پێغەمبەری خۆی دەڵێ: (ئەوانەی بێباوەڕن ئاگاداریان بکەیتەوە یان نا هەر وەکو یەکە و باوەڕ ناهێنن)، ئێ ئەگەر ئەو پێشتر مۆری خۆی بەسەر دڵ و گوێچکەیاندا نابێ و پەردەی بەسەر چاوەکانیاندا هێنابێ، چۆن باوەڕ دەهێنن؟ ئەی کەواتە محەمەدی بۆچی ناردووە کە نەتوانێ باوەڕ بە بەشێک لە مرۆڤەکان بهێنێ؟

لێرەدا ئایەتی ژمارە (٦)، ڕێک پێچەوانەی ئەم ئایەتانەی سەرەوەیە کە لە هەموویاندا باسی ئەوە دەکرێ کە خوا خۆی بڕیاردەرە و شتەکانی بەزۆر بەسەردا سەپاندوون و بەئارەزووی خۆی کەسانێکی گومڕا کردووەو کەسانێکی تریش ڕێگای ڕاستی پیشان داون، کەچی لەم ئایەتەدا خوا باسی ئەوە دەکات کە هەوڵدان لەگەڵ بێباوەڕان کارێکی بێسوودە و ئەوان هەرگیز باوەڕ ناهێنن! بەڕاستی لەم کارەی خوا دانا، بەتوانا، زانا، بەدەسەڵات، دادپەروەر، بەزەیی و بەسۆزە تێناگەم؟ ئەی خوا بەگوێرەی ئەم هەموو ئایەتە ناڵێت: (ئەگەر بمویستایە واو وام دەکرد)، ئەی بۆ نایەوێت کارێکی وابکات کە نە مرۆڤەکان تووشی ئەم هەموو هەڵە، سەر لێشێوان و تاوانە بکات و نە خۆیشی تووشی دەردەسەری لێکۆڵینەوەو سزادان بکات لەگەڵ مرۆڤەکان؟

ئەم دوو ئایەتە دەڵێن: (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٦، خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ ۖ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ٧).

واتە: (بەڕاستی ئەوانەی کە بێباوەڕ بوون ئاگاداریان بکەیت یان نەکەیت وەکو یەکە بۆیان، باوەڕ ناهێنن. خوا مۆری ناوە بەسەر دڵ و گوێیانداو پەردەی بەسەر چاویاندا هێناوە، هەر بۆیە سزایەکی سەخت چاوەڕێیانە).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٢٢)ی سورەتی (الحدید)، مرۆڤەکان نەک بەتەنیا موسەیەرن بەڵکو هەر تاوانێک بەدەستی مرۆڤەکان ئەنجام دەدرێ، هیچ تاوانێکی ئەوانی تێدا نییە، چونکە خودا پێشتر لای خۆی لە لەوحی مەحفوز هەمووی دیاری کردووە کە چی دەکەن و چی ناکەن!
بەگوێرەی ئەم ئایەتە، خودا دەرهێنەرێکی بەویژدان و مرۆڤەکانیش ئەکتەرن و بەگوێرەی ئەو دەقەی کە خوا بۆی دیاری کردوون نمایشی خۆیان لەسەر شانۆ (زەوی) پیشان دەدەن!
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**مَا أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَا ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ** ٢٢).
واتە: (هەر بەڵایەک ڕوودەدا لە زەویدا یان بەسەر خۆتان دە، کە لە لەوحی مەحفوز تۆمارمان نەکردبێت پێش ئەوەی ڕووداوەکە بەسەرتان دا بێت، ئەو کارەش بۆ خوا زۆر ئاسانە).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٣٩)ی سورەتی (الأنعام)، مرۆڤەکان موسەیەرن و هیچ دەسەڵاتێکیان بۆ بڕیاردان لەسەر هەڵبژاردەو چارەنووسی خۆیاندا نییە، چونکە تەنیا خوایە هەرکەسێکی بوێ ڕاستەڕێی دەکات و دواتر ڕەوانەی بەهەشتەکەی محەمەد و خۆی دەکات، هەرکەسێکیشی نەوێ گومڕای دەکات و فڕێی دەداتە نێو ئاگری هەمیشەییەکەی دۆزەخ!
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ ۗ مَن يَشَإِ اللَّهُ يُضْلِلْهُ وَمَن يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ** ٣٩).
واتە: (ئەوانەی کە ئایەتەکانی ئێمەیان بە درۆزانی، کەڕو لاڵن و لەناو تاریکیدان، بێگومان ئەوەی خوا بیەوێت گومڕای دەکات و ئەوەش کە بیەوێت دەیخاتە سەر ڕێبازی ڕاست و ڕەوان).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٥٦)ی سورەتی (القصص)، مرۆڤەکان موسەیەرن و هیچ دەسەڵاتێکیان بۆ بڕیاردان لەسەر هەڵبژاردەو چارەنووسی خۆیاندا نییە، نەک ئەوان محەمەد-یش ناتوانێ ڕێگای ڕاست پیشانی هیچ کەسێک بدات کە خۆشی دەوێ، بەڵکو هەموو دەسەڵاتێک بەدەست خودا خۆیەتی! کەواتە ناردنی محەمەد وەکو پەیامبەرێکی خوا بێسوودە و ناردن و نەناردنی وەکو یەکە!
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ** ٥٦).
واتە: (تۆ ناتوانیت ئیمان و باوەڕ ببەخشیت بەو کەسەی خۆشتدەوێت، بەڵکو خوا هەرکەسێکی بوێت دەیخاتە سەر ڕێگەی ڕاست و ئیمانی

پەند بەخشەت، خوایش ئاگادارە بەوانەی کە ڕێبازی).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٢٧٢)ی سورەتی (البقرة)، هەم دیسان مرۆڤەکان موسەیەرن و هیچ دەسەڵاتێک لەدەست خۆیاندا نییە بۆ بڕیاردان لەسەر هەڵبژاردەو چارەنووسیاندا! خودا لەوەدا دووبارە محەمەد ئاگادار دەکاتەوە کە سەبارەت بە ڕاستەڕێ کردنی مرۆڤەکان هەموو دەسەڵاتێک لای خۆیەتی و محەمەد بۆی نییە دەست تێکەڵ بکات لە کارەکانی ئەودا.
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**لَّيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ ۗ وَمَا تُنفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِأَنفُسِكُمْ ۚ وَمَا تُنفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۚ وَمَا تُنفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنتُمْ لَا تُظْلَمُونَ** ٢٧٢).
واتە: (هیدایەتکردنی ئەو خەڵکە لەسەر تۆ نییە، بەڵام خوا هیدایەتی ئەو کەسە دەدات کە دەیەوێ، هەر خێرێکیش بکەن، ئەوە قازانجەکەی بۆ خۆتانە، ئێوە هیچ شتێک نابەخشن مەگەر بۆ ڕەزامەندی خوا نەبێت و هەر خێرێکیش بکەن پاداشتەکەیتان دەست دەکەوێتەوە، ئەوسا ئێوە هەرگیز ستەمتان لێناکرێت).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٩٩-١٠٠)ی سورەتی (یونس)، مرۆڤەکان موسەیەرن و هەموو کارێک بەدەستی خوا خۆیەتی و تەنانەت محەمەد ناتوانێ باوەڕ بەهیچ کەسێک بهێنێ، ئەگەر خوا خۆی ڕەزامەندی لەسەر نەبێ! ئەی باشە محەمەدی بۆ نارد، ئێوە ئەگەر ئەو ناردبێتی؟
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآمَنَ مَن فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا ۚ أَفَأَنتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ٩٩، وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَن تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ** ١٠٠).
واتە: (ئەگەر خودای تۆ بیویستایە، هەموو دانیشتوانی سەر زەوی باوەڕیان دەهێنا، ئایا تۆ دەتەوێ زۆر لە خەڵکی بکەی بۆ ئەوەی باوەداربن؟ هیچ کەسێک بەبێ ڕەزامەندی خوا بڕوا ناهێنێت، خوا پیسی بۆ ئەو کەسانە بڕیارداوە کە ژیر نابن).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٨)ی سورەتی (فاطر)، مرۆڤەکان موسەیەرن و دیسان خودا ئاگاداری محەمەد دەکاتەوە کە ئەو دەست نەخاتە نێو کاروباری ئەوەوە، چونکە ئەو هەر خۆیەتی خاوەنی دەسەڵات و بڕیارەکان!
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**أَفَمَن زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ**

حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ ۖ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ٨).
واتە: (ئایە ئەو کەسەی کە کردەوە ناشرینەکانی بۆ ڕازێنراوەتەوە و بە چاک دەیبینێت؟ بەڕاستی خوا بیەوێت هەرکەسێ گومڕا بکات دەیکات، هەرکەسێکیش هیدایەت بدات دەیدات، نەکا تۆ بە خەمی ئەوانەوە تیادا بچی، خوا دەزانێ ئەوان چ کارێک دەکەن).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٢٣)ی سورەتی (الزمر)، مرۆڤەکان موسەیەرن و تەنیا خودایە هەندێک لە مرۆڤەکان هەڵدەبژێرێ بۆ ئەوەی ڕاستەڕێیان پیشان بدات و دواتر بۆ بەهەشت، ئەوانەی دیکەش گومڕا دەکات و دواتریش ڕەوانەی دۆزەخیان دەکات! خۆم کەسێکم لەوانەی کە ئەو گومڕای کردووم و دواتریش بۆ ئاگری دۆزەخ. کەواتە ئەوە بڕیاری خوداکەتانە بۆ دەبێ گلەیی لە من بکرێ لەسەر ئەوەی کە بێباوەڕم؟ ئەی کە خوا پێشەکی سزای بێباوەڕی بۆ دیاری کردووم کە سووتانە لە ئاگری دۆزەخ، باشە (شاژن) بۆ تۆش بۆ جاری دووەم بۆ ئاگری خۆشەویستی خۆت بەشێوەیەکی بێویژدان و بێبەزەییانە دەمسووتێنی، کە سووتانم بە ئاگری ئەوینت لە سووتانم بە ئاگری دۆزەخی خوا بە سەختتر، قورستر، بەئازار و بەژانتر دەزانم، لەکاتێکا کە هەموو ئاواتەکم ئەوپەڕی شادی، دڵخۆشی، خۆشگوزاران کردن و حەسانەوەی تۆیە.
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ٢٣).**
واتە: (خوا باشترین فەرمایشتی ناردۆتە خوارەوە، پەرتووکێ کە بابەتەکانی لەیەک دەچن، هەندێک باسیشی بەشێوازی جیاواز تیادا دووبارە بۆتەوە، کە تەزوو دەهێنێت بە گیان و پێستی ئەوکەسانەدا کە ترسی خوایان لە دڵ دایە، پاشان پێست و دڵیان بە یادی خوا نەرم دەبێت، ئا ئەوە هیدایەتی خوایە، کە هەرکەسێ پێخۆشبێ، بەرەو هیدایەتی دەبا، هەر کەسیش کە خوا گومڕای بکا، کەسی دیکە هیدایەتی ناکات).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٨٨)ی سورەتی (الأنعام)، مرۆڤەکان موسەیەرن و هیچ شتێک لەدەستی خۆیاندا نییە و هەر خوایە مرۆڤەکانی کردۆتە دوو بەرەی دژ بەیەک و بەشێکیان کە خۆی ویستی لەسەرە ڕاستەڕێی

کردوون و بەهەشتیان پێ دەبەخشێ و بەشێکی تریش گومڕای کردوون و لە ئاگری دۆزەخ دەیانسووتێنێ! ئێ من چارم چییە و چی بکەم، کە خوداکەتان مەیلی لەسەر نەبێ و بەبێ ئارەزووی خۆم منی خستبێتە بەشی دووەم و سەری لێ شێواندبم و دواتریش بە تۆپانی بنی دۆزەخ و ئاگرێ لەش پڕوکێنەکە فڕێم بدات؟

ئەم ئایەتە دەڵێ: **(ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُم مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٨٨).**

واتە: (ئەو هیدایەت کردنە لەلای خوایە، کە هیدایەتی هەرکەسێ لە بەندەکانی خۆی پێ دەدات کە مەیلی لێ بێ، خۆ ئەگەر هاوبەش بۆ خوا پەیدا بکەن، کردەوەکانیان هەمووی بەفیڕۆ دەچێ).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (١٧٨)ی سورەتی (الأعراف)، مرۆڤەکان موسەیەرن و تەنیا خوایە هەموو شتێکی بە بڕیارێکی تاکڕەوانەی خۆی داوە و دەبێ ئەو دۆزەخەی کە خۆی دروستی کردووە پڕی بکاتەوە بۆ مرۆڤەکان و لەوێ مرۆڤی سووتاو، سورەوکراو، لە شیش دراو و برژاو ببینرێ! دیارە خودا خۆی زۆر ماندوو بووە بە دروستکردنی دۆزەخ، خۆ ناکرێ دوای ئەم هەموو ماندووبوونەش بەکاری نەهێنێ و کەسی فڕێ نەداتە ناو؟

ئەم ئایەتە دەڵێ: **(مَن يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي ۖ وَمَن يُضْلِلْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ١٧٨).**

واتە: (ئەوەی خوا هیدایەتی بدات ئەوە ڕێگەی ڕاست دەگرێتە بەر، هەر کەسێکیش گومڕا بکات، ئەوە هەر ئەوانن کە زیان پێگەیشتوون).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٤)ی سورەتی (إبراهيم)، سەرجەم مرۆڤەکان موسەیەرن، لە هەمان کاتیشدا خودا بەگوێرەی قورئان باسی ئەوە دەکات کە بۆ هەر نەتەوەیەک پێغەمبەرێکی بە زمانی خۆیان ناردووە! بەڵام بەگوێرەی ئەو ئایەتە و سورەتە بێت، محەمەد کە عەرەبە و بۆ ئەوە نێردراوە تا ئاینی ئیسلام بڵاوبکاتەوە لەنێو عەرەبدا، کەواتە ئیسلام و محەمەد هیچ پەیوەندییەکیان بە کوردەوە نییە!

ئەم ئایەتە دەڵێ: (وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ۖ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٤).

واتە: (هیچ پێغەمبەرێکمان نەنارد مەگەر بە زمانی گەلەکەی خۆی، تا هەموو شتێکیان بۆ ڕوون بکاتەوە، خوا هەرکەسێکی ویستبێ گومڕای دەکا و کێشی بوێ هیدایەت (ڕاستەڕێی) دەکاو هەر خۆی خاوەن دەسەڵات

و دانایە).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٩)ی سورەتی (النحل)، سەرەتا مرۆڤەکان موسەیەرن و موخەیەر نین، دواتریش خوا بە هیچ شێوەیەک نەیویستووە هیدایەتی مرۆڤەکان بدات، یان ڕێگەی ڕاستیان پیشان بدات، بەڵکو هەر بە خۆشی خۆی وای کردووە کەسانێکی زۆر گومڕاو سەر لێ شێواو بن و دواتریش ئاگری دۆزەخ بە جەستەی ئەو کەسانە گەشترو گەرمتر بکات.
ئەم ئایەتە دەڵێ: **(وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ ۚ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ٩).**
واتە: (خوا هەر ئەوەندەی لە سەرە ڕێگەی ڕاستتان نیشان بدات. ڕێگای چەوتیش هەیە، ئەگەر خوا بیویستبا، هەر هەمووتانی هیدایەت دەدا بەگشتیی).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٤٦)ی سورەتی (النور)، مرۆڤەکان موسەیەرن و هەرگیز موخەیەر نین، خوا چۆنی بوێت ئاوا بەشێوەی کەر و سەرشێواغ لەمان دەخوات! ئەوە جارێک و دووان و دەیان نییە، کە لە قورئاندا نووسراوە، کە خوا ویستی لەسەر هەرکەسە بە هیدایەتی دەدات و ڕاستەڕێی دەکات و ویستی لەسەر هەرکەسێکیش نەبێ گومڕاو سەر لێ شێواوی دەکات و فیلمی دەسووتێنێ! کەواتە بۆ گلەیی لە مرۆڤەکان دەکەن کە باوەڕ بە خودا ناهێنن، بۆ گلەیی لە خودا ناکەن کە بە بەمشێوەیە سەری لە مرۆڤی وەکو من تێکداوەو ڕێگەی لێ گۆڕیوە؟
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**لَّقَدْ أَنزَلْنَا آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ ۚ وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ٤٦).**
واتە: (چەندان بەڵگەی ڕوونمان دابەزاند، خوا ئەو کەسە ڕاستەڕێ دەکات کە ویستی لە سەرە بۆ ڕێبازی ڕاست).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٢٨٤)ی سورەتی (البقرة)، بەمان دەردەکەوێ کە مرۆڤەکان نەک تەنیا موسەیەرن بەڵکو هەر هیچ دەسەڵاتێکیان نییە و هەموو شتێک لەلایەن خواوە بەسەریاندا سەپێندراوەو ئەوان تەنیا بڕیارەکانی خوا جێبەجێ دەکەن، ئەوەی خوا فەرمانی پێدابێ چاکە بکات، چاکە دەکات و ئەوەش کە فەرمانی پێدابێ خراپە بکات، یان باوەڕی بە قورئان و خوا نەبێ ئەوە بەگوێرەی فەرمانەکەی خوا ڕەفتاری کردووە! مادام خۆیشم دەبێ یەکێک بم لەوانەی کە بە فەرمانی خوا باوەڕم بە خۆیی و ئیسلام نەهێناوە، کەواتە دەبوایە (شاژن) و کەسانی دیکەش گلەییان لە خوا بکردایە، کە بۆ منی بەمشێوەیە دروست و سەرگەردان کردووە!
ئەم ئایەتە دەڵێ: (**لِّلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي**

الْأَرْضِ وَإِن تُبْدُوا مَا فِي أَنفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُم بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٢٨٤).
واتە: (هەرچی لە ئاسمان و لە زەویدا هەیە خوا خاوەنیانە، ئەگەر ئەوەی لە دڵ و دەروونتاندا جێگیر بووە، دەری بخەن، یان بیشارنەوە خوا دەربارەی لێتان دەپرسێتەوە، ئەوسا لە هەرکەس بیەوێت خۆش دەبێت و هەرکەس بیەوێت سزای دەدات و خوایش دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (١١)ی سورەتی (التغابن)، دەردەکەوێ مرۆڤەکان موسەیەرن و هەر شتێک کە تووشیان دەبێ لە دەرەوەی دەسەڵاتی خۆیانە و ئەوە خوایە کە تووشی ئەو هەموو بەڵا، گرفت و کێشانەیان دەکات! هەر بۆیە ڕاشکاوانە دەڵێم، ئەو بەڵایانەی کە بەسەر هەرکەسێک یان مرۆڤەکان دادێت، ئەوە بە فەرمانی خوایە و کەس تێیدا بەرپرس نییە جگە لە خوا خۆی! ئەوەی کەسێک دەکوژێ، ئەوەی دەستدرێژی دەکاتە سەر کیژۆڵەیەکی شەش حەوت ساڵان و دەیکوژێ، ئەوەی دزی دەکات، ئەوەی چەند کەسێک یان بنەماڵەیەک بەشەڕ دەهێنێ، ئەوەی قوتی خەڵک داگیر دەکات، دەبێ هەموویان بێتاوان بن مادام خوا پێیکردوون! باشە ئەی بۆ هەرکاتێ کەسانێک بەگوێرەی ئەو تاوانانەی کە لە سەرەوەدا باسم کردوون، دەگیرێن، دەڵێن (شەیتان پێی کردووم)، باشە بۆ ناڵێن (خوا پێی کردووم)، مادام هەموو بەڵایەک بە فەرمانی خوا بەسەر مرۆڤەکان دادێ؟ هیوادارم هیچ کەسێک پاساوی ئەوە نەهێنێتەوە کە هەر بەڵایەک هۆکارێکی هەیە و مرۆڤەکان خۆیان هۆکارن، چونکە بەدڵنیایی و بەگوێرەی ئەم ئایەتەو چەندان ئایەتی دیکەش خوا بەڵاکانی ناردووە بۆ مرۆڤەکان و هەر خۆیشی هۆکارەکانیان بۆ دروست دەکات.

ئەم ئایەتە دەڵێ: (**مَا أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ** ١١).
واتە: (کەس هیچ بەڵایەکی بەسەر نایە، مەگەر خوا فەرمان بدا، ئەوەی باوەڕی بە خوا هەبێ، خوا دڵی ڕاستەڕێی دەکات و خواش بە هەموو شتێک دەزانێ).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٥١)ی سورەتی (التوبة)، بەهەمان ڕوون دەبێتەوە کە گشت بەڵایەک لەلایەن خواوە بۆ مرۆڤەکان دەنێردرێت و مرۆڤ توانای ئەوەی نییە بەڵاکان لەخۆی دووربخاتەوە. خوا بە مرۆڤەکان دەڵێ: (سەرەڕای ئەوەی کە هەموو بەڵایەک خۆم بۆتانی

دەنێرم و هۆکارەکەشی هەر خۆمم، کەچی دەبێ سوپاس گوزاریش بن، کە ئەو هەموو بەڵایەتان بەسەر دێنم!
ئەم ئایەتە دەڵێ: **(قُلْ لَّن يُصِيبَنَا إِلاَّ مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلاَنَا ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ٥١).**
واتە: (بڵێ: ئەوەی خوا بۆی نەنووسیوین توشمان نایەت، هەر ئەو سەروەرمانە و پێویستە بڕواداران هەر پشت بە خوا ببەستن).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٣٨)ی سورەتی (المدثر)، مرۆڤەکان موخەیەر نەبووینە و موسەیەرن، بۆیە هیچ شتێک بەخواستی خۆیان ناکەن و بەپێچەوانەوە پێیان دەکرێت، پێکردنەکەش لە دەرەوەی سنووری دەسەڵاتی خۆیانە، چونکە خوایە شتە خراپەکان و تاوانەکانیان پێدەکات!
خوا، باسی دەستکەوت دەکات، دەستکەوتی چی؟ ئەو کە تووشی سەدان بەڵاو کێشەم بکات، خۆی بڕیار لەسەر ژیان و چارەنووسم بدات، دەستکەوت کەی لەدەستی خۆم دایە؟ تۆ خۆت کەت بوێ گومڕای بکەیت و کێی دیکەشت بوێ ڕاستەڕێی بکەی، کە من لە گومڕاکان بم، بۆ دەبێ سزام بدەی؟ ئەی خۆت گومڕات نەکردووم بەبێ ئارەزووی خۆم؟
ئەم ئایەتە دەڵێ: (كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ٣٨).
واتە: (دەستکەوتی هەموو شتێک لە دەستی خۆت دایە).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٣)ی سورەتی (المائدة)، کە یەکێکە لەدوا ئایەتەکانی سورەتی مائیدە و قورئان و لێرەدا گوایە قورئان تەواو بووە! باشە ئەگەر ئەمە دوا ئایەتی نێردراوی خوا بێ کە لەم سورەتەدا هاتووە، بۆ دەبێ پشت بە فەرموودە (أحاديث)ی محەمەدی بەناو پێغەمبەری خودا ببەسترێ بۆ تەواوکردنی شەریعەی خودا؟ ئەی ئەوە نیە خودا لەم ئایەدا باسی ئەوە دەکات، کە ئایینی ئیسلامی بەتەواوی تەواو کردووەو کۆتایی بە ناردنە خوارەوەی ئایەت و سورەتەکانی قورئان هێناوە؟ ئاخر پشتبەستن بە فەرموودەکانی محەمەد و کارکردن پێیان، مانای ئەوە دەگەیەنێ کە قورئان ناتەواوە، ئەگینا بۆ پەنا بە وتەکانی محەمەد دەبردرێ؟
ئەم ئایەتە دەڵێ: **(الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِينًا ٣).**
واتە: (ئەمڕۆ ئایین و بەرنامەکەتانم بەکۆتایی گەیاندو نازو نیعمەتی خۆم بە تەواوکردن و قایلم بەوەی کە ئیسلام ببێتە ئایینتان).

بەگوێرەی ئایەتی ژمارە (٢٤)ی سورەتی (النساء)، ئەگەر بە هاوسەرگیری سیغە (المتعة) دراوە و لە سەردەمی محەمەدی بەناو پێغەمبەر و ئەبوبەکری سدیق پیادە کراوەو ڕێگەی پێدراوە، بەڵام دواتر عومەری کوڕی خەتتاب بە بڕیاری تاکڕەوانەی خۆی قەدەغەی کردووە! باشە بۆ تا محەمەد لە ژیاندا مابوو قەدەغەی نەدەکرد؟ باشە بۆ بەشێکی موسڵمانەکان کە شیعەن تا ئێستاکەش باوەڕیان بەم هاوسەرگیرییە هەیە؟ باشە بۆ حزبە ئیسلامییە تیرۆریستە سوننەکانی وەکو (القاعدة، داعش، جند الإسلام، بۆکۆ حرام، جماعة النقشبنديين و چەندانی دیکە) تا ئێستاکە باوەڕیان بە هاوسەرگیری موتعە (زواج المتعة) هەیە و ناوەکەیان گۆڕیوە بۆ جیهادی نیکاح؟ باشە بۆ ئەم ئایەتە لە قورئان لانەدراوە و وەکو خۆی ماوەتەوە؟ هەر سورەت و ئایەتێک لە قورئاندا مابێتەوە، بەدڵنیایی و بەگوێرەی بەرژەوەندییە هەنوکەییەکان کاری پێدەکرێ! لە ئێستادا بەشێک باوەڕی پێی هەیە و پیادەی دەکات، هەرکاتێکیش دەسەڵات بگرنە دەست ئەوکاتە تەواوی موسڵمانەکان کاری پێدەکەن! بەگوێرەی ئایەتی (٢٤)ی سورەتی (النساء)، هاوسەرگیری چێژوەرگرتن (زواج المتعة)، بۆ ماوەی ڕۆژێک، هەفتەیەک، مانگێک یان چەند ساڵێک ڕێگە پێدراوەو تەنانەت پیاو بۆی هەیە و دەتوانێ ئەو کرێیەی کە لەگەڵ ژنە سیغەکراوەکە لەسەری ڕێک کەوتوون، دواتر لێی پەشیمان بێتەوەو کەمتری بداتێ، چونکە ئەوە هەر خوا خۆیەتی لەم قورئانەی گوایە بە محەمەدی کوڕی عەبدوڵڵای ناردووە، دەڵێ: (هیچ گوناهیش نییە لەسەرتان لە کەمکردنەوەی ئەو کرێیەی بۆ هاوسەرگیری چێژوەرگرتن (زواج متعة) لە ژنان، لەگەڵ هەر ژنێک لەسەری ڕێککەوتبوون لەدوای دیاریکردنی)!

لەگەڵ (شاژن)دا زۆر گفتوگۆمان لەسەر ئەم ئایەتە دەکرد، کە ئەو هەردەم دژی بوو، ڕێگەی ئەوەشی نەدەدا بەچوونی خۆمی بۆ ڕوون بکەمەوە. خۆم کە باوەڕم بە قورئان و هیچ ئایینێکی دیکە نییە، ئەگەر باوەڕم بە قورئان هەبوایە، باوەڕی تەواوم بە سەرجەم ئایەت و سورەتەکان دەبوو و دەبوومە داعش، چونکە داعش بە ئیسلامی تەواو دەزانم، کە ڕێک سەرجەم ئایەت و سورەتەکانی قورئان بەبێ هاوێرکردن و جیاکردنەوە پیادە دەکەن!

ئەم ئایەتە دەڵێ: (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۖ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ۚ وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ ۚ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُم بِهِ مِن بَعْدِ الْفَرِيضَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ٢٤).

واتە: (حەرامە لەتان ئەو ژنانەی کە مێردیان هەیە جگە لە کەنیزەکتان، کە خوا بڕیاری داوە لە سەرتان، جگە لەوانەی کە باسکران، حەڵاڵە بۆتان بەهۆی ماڵ و دارایتانەوە هاوسەر بگرن تا پاکداوێن بن و لە سنووری ڕەوشتی بەرز دەرنەچن، جا لەگەڵ هەر ژنێکدا چێژتان لێ بینین (فما إستمتعتم بە) ئەوە فەرزە کە کرێکەیان بدەنێ و هیچ گوناهیش نییە لەسەرتان لە کەمکردنەوەی ئەو کرێیەی لەسەری ڕێککەوتبوون لەدوای دیاریکردنی، بەڕاستی خوا هەمیشە زاناو دانایە).

دەرسیم
یەکشەممە (٢٠١٦/١٠/١٦)
دانمارک

ستانداری جیهانی شیعرو زیکری قەوزەکان ... بابی ئاکرێ

بە گشتی پێشەوا کاکەیی خۆی پێناساندووین لە ڕێگای ستایڵ و بابەت و بیرکردنەوەو خەونەکانی خۆیەوە؛ بە بڵاوکردنەوەی شیعرگەلێکی زۆری نێو زۆربەی بڵاوکراوەکان، ئیدی پەیوەندی خوێنەر و دانەریش هەر لەم ڕێیەوە دەبێت و چ پێویست بە ناسینی شەخسی ناکات بۆ خوێندنەوەی شیعر، یان تێکەڵکردنی ژیانی تایبەتی و ناسینی تاکەکەسی بۆ هەڵسەنگاندنەکان، لەبەرئەمەیە هەمیشە دەبێت فاکتەرە نامەوزوعیەکان بخرێنە دەرەوەی خوێندنەوەو لێکدانەوەی شیعر، نەك وەك ئەوەی پاشکۆیەکی ئەدەبی و هونەری دەیکات! تا بابەتی خۆیان و هاوەڵەکانیان وەستا بێت بابەتی کەسانی تر دانابەزێن، یان تەنانەت لێکۆڵینەوەی داواکراو لەسەر شیعری سادەی کەم بەهرە بڵاودەکەنەوە تەنیا چونکە شاعیرەکەی لێیانەوە نزیکە، تەنانەت گەر بشگاتە 6 بەش و 3 بەش.
لە حاڵی پێشەوا کاکەییدا شتەکان جیاوازترن، بە گشتی گەر شیعرەکانی پێشەوا کاکەیی بخوێنینەوە دەبینین شتگەلێکی زۆری دەچێتەوە سەر ڕەوتی گشتی نووسینی شیعری ئەمڕۆ، کە دوو دەردی کوشندەی (راستەوخۆیی) و (زمان سادە) مۆرکداریان دەکات، هەر لە

شیعرەكانی:
– شیعری منداڵەكان (ماڵێك لە ئاسمان)و (ماڵپەڕی قەڵادزێ)
– شیعری سێ كورتە شیعر/ تاوڵە (ئەنجومەنی ئەدەبی بۆكان)
– شیعری ئەنفال نەكرام (ماڵپەڕی قەڵادزێ)
بۆ نموونە تیایدا دەڵێت:
من چلۆن نەگریم بۆ منداڵیم
– – شیعری (منی هیچ) دەنگەكان
بە نموونە تێیدا دەڵێت:
بۆ بینینی شتە هیچەكان..
منی هیچ..
لێرەكانێ..
منێكم هیچ،
لە توێكڵی تووری فساو… تاد

بەڵام ئەوەی ئەم شیعرەی دەمانەوێت لەسەری بدوێین (زیكری قەوزە) ی جیاكردووەتەوەو لە شیعرەكانی تری و وامان لێدەكات بە چاوێكی جیاوازەوە تەماشای بكەین ئەو ستانداره جیهانییەیە تێیدا شاعیر بە ئەزموون و قەناعەتی خۆی پێی گەیشتووەو ویستویەتی خۆی لە (باو)ی بێتاقەتكەر رزگار بكات، كە دەتوانین هەندێك لە دەرەوشانەوەكان لەم خاڵانەدا چڕ بكەینەوە:

1- دووركەوتنەوەی شاعیر لە بەكارهێنانی خودو موعاناتەكانی وەكو پاڵەوانی ناو شیعرەكە، تەنانەت راناو و ئاوەڵناوی (من) و (م) لەو شیعرەدا نابینرێت، ئەمەش مەوزوعیيەت و بە جیهانیبوون و شاعیربوونی شاعیر دەردەخات، بەوەی زمانی راستەقینەی شیعری كەشفكردووە، لە ڕێگای زمانی شتەكانەوەو لێسەندنەوەی سیفەتەكانی مرۆڤ و بەخشینی بە شتەكان بە شێوەیەكی سەركەوتوو، سروشتیش لەم بارەدا كەرەسەو كانێكی بە بەهاو دەوڵەمەندە بۆ شاعیر.

2- بە جیهانیبوون لە ناوەڕۆكی شیعرەكەدا دەبینرێت، بەوەی خاڵە هاوبەشەكانی هەندێك لە كێشەو ململانێكانی هەموو مرۆڤایەتی تێدا چڕ كراوەتەوە، بێ ئەوەی گرێدراو بێت بە پارچە زەوییەك یان زمانێك یان رەگەزێكی دیاریكراو، هەروەها بە زمانێكی ناراستەوخۆ مانایان لە خۆ كردووە، واتە دووركەوتنەوە لە 2 دەردە كوشندەكەی شیعر بە روونی هەستی پێدەكرێت: بەكارنەهێنانی(راستەوخۆیی) و (زمانی سادە).

3- تازەگەریی لە دارشتن و دۆزینەوەی سەرچاوەی تر بۆ هەڵقوڵینی بەهرەی شیعر، وەك كاركردن لەسەر توخمەكانی سروشت، بەكارهێنانی قەوزەو جیهانی قەوزە بابەتێكی تا رادەیەك نوێیە لە شیعری كوردیداو لا دانێكە لە رەوتی باوی زۆرینە.

4- وەك ئامانج و مانا تا ئەوپەڕی توانا جەنگانە لەگەڵ هێزی شەرەنگێزی ناخی مرۆڤەکان و دیوە رەشەکانی مرۆڤایەتی و هاندان و تیشکخستنە سەر لایەنە پۆزەتیڤەکانی دەروونی ئارام و فەراهەمهێنانی ژینگەی بەختەوەرە. وەك بوغزاندن و قێزەونکردنی (زمانلوسی، بوهتان، دەبەنگیی، ئیرەیی و دەمەقڵە…) لە بەرانبەریشدا قەوزەی ناشرین لای نەفامان زۆر جوانە بە کردارەکانی کە چڵك و گوناهـ و جانەوەران و لێڵی زۆنگاو لە خۆ دەگرێت تا ئاوێکی سازگارمان پێشکەش بکات شیاوی خواردنەوە بێت.
5- لەم شیعرەدا شوبهاندن و هونەرەکانی رەوانبێژی سەرکەوتووانە بەکارهێنراون، لە داڕشتنی وێنە شیعریەکان بە هەردوو رووە مەجازی و واقیعیەکەیدا، بۆ نموونە ریش هێشتنەوەی قەوزە، هەم لە واقیعدا درێژبوونەوە هەیە لە دامین و چمکی قەوزەدا و هەم گونجاوە شوبهاندنی بە ریش. بەو مانایەی خەمبارییشە بۆ ئەم هەموو نەهامەتی و ناجۆریەی لە دەوروبەردا روو دەدات.

.

چۆن قاعیدە لە (نوسینگەی خەبات) لە بڕۆکلینی ئەمەریکا لە دایك بوو؟! … نوسینی: هودا سالح وەرگێرانی: هەورامان عەلی

لە نیوەی یەکەمی دەیەیی هەشتاکانی سەدەی ڕابردوودا ، ئوسامە بن لادن و عەبدولا عەزام کۆمەڵەیەکی کۆکردنەوەی کۆمەکیان دامەزراند کە بنکەی سەرەکی لە پاکستان بوو. سەرەتا ناویاننا نوسینگەی خزمەتگوزاری (مکتب الخدمات) کە دواتر بۆ نوسینگەی خەبات (مکتب الکفاح) ناسرا.
لە سەرەتایی ساڵی ١٩٨٤ دا نوسینگەی سەرەکی خەبات چەندین بەشی لە شارەکانی ئەمەریکا کردەوە کە ژمارەیان گەشتە ٣٠ نوسینگە. یەکەمین نوسینگەیان لە شاری توکسۆن لە ئەریزۆنا بوو. لە ساڵی ١٩٨٦ ”

خالید ئەبو دەهەب" یەکێك لە ئەندامانی قاعیدە و پیاوی دەستە ڕاستی سیخوری دولایەنە " محەمەد عەلی" بەشی سەرەکی (نوسینگەی خەبات)ی لە بڕۆکلین کردەوە ، کە دواتر بووبە گرنگترین بەشەکانی ئەم کۆمەڵەیە لە ئەمەریکادا.
لە دیسەمبەری ساڵی ١٩٨٧ هەریەکە لە مستەفا شلبی ، فواز دامرا و عەلی الشناوی بە فۆرمی نوسیسنگەیەکیان بەناوی (ناوەندی خەبات بۆ کۆچکردوان) کردەوە. بنکەی سەرەتایی لە مزگەوتی فاروقدا بوو کە پێشنوێژەکەی " فواز دامرا " بوو ، دواتر لە پەنا مزگەوتەکەدا بارەگایان کردەوە. مستەفا شلبی کە هاوڵاتیەکی ئەمەریکی بە ڕەگەز میسری بوو ، بویە لێپرساوی ئەو نوسینگەیە لەگەڵ دوو جێگەر: محەمەد ئەبو حلیمە کە ساڵی ١٩٩٣ بە تێوەگلان لە پلانی تەقاندنەوەی ناوەندی بازرگانی جیهانی تۆمەتبارکرا . لەگەڵ سەید نەسیر کە لە ساڵی ١٩٩٠دا هەستا بە ترۆرکردنی یەکێك لە کەسایەتیە جولەکەکان لە شاری نیۆیۆرك.

هاندان و ڕێکخستنی جەنگاوەران بۆ جەنگی ئەفگانستان

نوسینگەی خەبات لە بڕۆکڵین دەستی دایە ڕێکخستن و هاندانی عەرەبە کۆچکردوو و عەرەبە ئەمریکیەکان بۆ جەنگی ئەفگانستان ، تەنانەت ئەم هەلمەتە لەدوای پاشەکشەی یەکێتی سۆڤیەتیش لە ساڵی ١٩٨٩دا بەردەوام بوو. بەپێی بەڵگەنامەکان ئەم نوسینگەیە ٢٠٠ جەنگاوەری ئامادە و ڕەوانەی ئەفگانستان کردووە. ئەم نوسینگەیە کارئاسانی بۆ وەرگرتنی ڤیزا و کرینی بلیتی سەفەر و خەرجی مانەوە وهەروەها ڕێنوێنی پێویست بۆ پەیوەستکردنیان بە نوسیگەی خەبات لە پیشاوری پاکستان و پەیوەستکردنیان بە گروپ و تاقمە چەکدارەکانی ئەفگانستان بە ڕابەرایەتی (عەبدڕەب ئەلڕەسول سیاف و قەلبەدین حکمەتیار) ەوە دەگرتە ئەستۆ.
ئوسامە بن لادن
بەپێی یەك لە نامەکانی ڕێکخستنی قاعیدە " بەتار ٢" کە تەڕی (السحاب) بلاویکردوەتەوە هاتووە:
لە ناوەندی خەبات بۆ کۆچبەران (هەمان ئەو بینایەی مزگەوتی فاروقی لە بڕۆکلین لێیە) هەریەکە لە مەحمود ئەبو حەلیمە و سەید نەسر هەستاون بە ڕاهێنانی برایان لەسەر ڕێکخستن و سەرکردایەتیکردنی مەیدان و هونەری جەنگی.
بەپێی راپۆرتە سیخورەکی نوسینگەی لیکۆلینەوەی فیدرالی و یەکێك لە ئەندامانی بالوێزخانەی ئەمریکا لە کابوڵ" ماك ولیامز" ئەمەریکا لە هاندان و رێکخستن و ناردنی جەنگاوەرە عەرەبەکان بۆ جەنگی

ئەفگانستان لە ڕێگەی چەندین تۆڕی هەواڵگری لە ناوخۆی ئەفگانستاندا ، تێوە گلاوە. ئەرکی ڕێکخستنی ئەم کارانە لە ئەستۆی فەلەستینی عەبدوڵا عەزام بوو . بۆ ئەم مەبەستە ناوبراو سەرپەرشتی نوسینگەی خزمەتگوزاری دەکرد کە ئامانجی کۆکردنەوەی جەنگاوەرەکان و کۆمەککردنیان و گرتنە ئەستۆی خەرجی هاتوچۆیان بوو. لای ئەمریکیەکان ئەم نوسیگەیە بە نوسیگەی ” ماك” ناسرا بوو. ماك ولیامز جەختی لەسەر ئەوە کردەوە کە عەبدولا عەزام چەندین جار سەردانی فەرمی بۆ ولایەتە ی□ککگرتوەکان کردووە بە مەبەستی کۆکردنەو□ و □□کخستنی موجاهیدەکان لە ژێر دروشمی (جیهاد لە دژی سۆڤیەتیەکان) . هاوکات هاوکاری نێوان عەزام و ئەمەریکا لە ڕێگەی(نوسیگەی خزمەتگوزار) لەژێر چاودێر و نەخشەی دەزگای هەواڵگری ئەمریکا (سی.ئای.ئەی) دا بوو.

کردنەوەی ” نوسینگەی خزمەتگوزاری” لە نیۆیۆرك

بەپێی لێدوانەکانی یەکێك لەو کاسێتە ڤیدیۆیانەی عەبدولا عەزام لە کاتی سەردانێك لە سەردانە زۆرەکانی ساڵانی سەرەتایی هەشتاکان بۆ ولایەتە ی□ککگرتوەکانی ئەمەریکا ، کە بە بۆنەی کردنەوەی نوسینگەی خزمەتگوزاری بۆ کۆچکردوان لە نیۆیۆرك و کردنەوەی ژمارە بانقیەك بۆیان . لەو تۆمارە ڤیدیۆیەدا هاتووە:

ژمارە بانقیەکمان لە بانقی ” ئاندباندس” دا کردوەتەوە و هەروەها براما مستەفا شلبی لێپرسراوی نوسینگەیە ، بەیارمەتی خودای گەورە لە واشنتۆنیش نوسینگەیەك دەکەینەوە. لە ئیسلام ئابادیش ژمارە بانقیەکمان لە بانقی ” ئاوف ئەمەریکا” کە پێمان وایە باشترین بانقە ، کردوەتەوە. چونکە هەندێك لە بانقەکان یاری بە سەرمایەکان دەکەن گەر چاودێری نەکرێن. هەرکەسێك چەکێك بنێرێت ، دەبێت ژمارەحسابیەکە و ناوەکەمی لەسەربێت و لە گۆڤاری جیهاد لە پیشاوەر تۆماربکرێت.

عەبدوڵا عەزام لە سیاتێڵ

عەزام وتی:

هەرنامەیەکمان بۆ بێت دەگات بە دەستی شێخ تەمیم ئەلعدنانی کە بەرێوەبەری نوسینگەی خزمەتگوزاریە، هەرنامەیەکیش چەکی پارەی تێدا بێت ڕاستو□خ□ دێت بۆ من ، هەرنامەو چەکێکتان نارد ونەگەشت پێمان مانای وایە فەوتاوە ، جاری وا هەیە چەکەکان لە لایەن کارمەندانی پۆستەوە دەدزرێت.

دەزگای هەواڵگری ئەمەریکا (سی .ئای .ئەی) لە کۆمەك و هاوکاری (عەرەبە ئەفگانیەکان) گلابوو. هەروەك لە یادەوەریەکانی عەبدولا ئنس

(لەدایکبونی عەرەبە ئەفگانیەکان جیرۆکی عەبدولا ئنس لە نێوان مسعود و عبدلا عەزام دا) دا هاتووە.
(عەبدولا ئنس ناسراو بە ئەبو جومعە لە ساڵی ١٩٥٨ لە جەزائیر لە دایك بووە، ڕۆلێکی گەورەی لە نێو عەوبە ئەفگانیەکاندا گێرا، ئەو یەکێکە لە سەکردە ناسراوەکانی بەرەی ڕزگاری ئیسلامی جەزائیریە ، کچێکی عەبدوڵا عەزام باوکی عەرەبە ئەفگانیەکانی هێناوە و چوار منداڵی هەیە) عەبدولا ئنس دەبێژێت:
عەبدولا عەزام ڕۆڵی پر بایەخی (نوسینگەی خزمەتگوزاری) لە کۆکردنەوە و رێکخستن و ناردنی عەرەبەکان بۆ جیهادی ئەفگانی بۆ باسکردم . نوسینگەی خزمەتگوزاریەکان لەلایەن کۆمەلێك کەسایەتیەوە دامەزرا کە لەنێویاندا ئوسامە بن لادن هەبوو. ئامانجی ئەم نوسینگەیە جگە لە کۆمەك و هاوکاری موجاهیدەکان ، رێکخستنی عەرەبەکان بوو تا لە گێژاوی ئەفگانستاندا ون نەبن و سەربە خۆیی خۆیان بپارێزن و لەگەڵ لایەنێك دژی لایەنێکی تر بەکار نەهێنرێن.
ئەمە ئاماژەیەك بوو بۆ ناکۆکیە نێوخۆیەکانی ئەفگانستانیەکان وبەرگرتن بە کاریگەری دانانی ئەو ناکۆکیانە لەسەر عەرەبەکان .
بە بۆچونی عەبدولا ئنس بیرۆکەی دامەزراندنی (نوسینگەی خزمەتگوزاریەکان) لە کۆتایی ساڵی ١٩٨٤ و سەرەتایی ساڵی ١٩٨٥دا سەری هەڵدا ،کە لە سێ بواردا کاربکریت " کۆمەك و هاوکاری ، چاکسازی و بانگخوازی" ئەوە بوو سەرتا بە کردنەوەی پەیمانگا و قوتابخانە ئاینیەکان لە نێو ئەفگانستاندا ، پاشان کردنەوەی پەیمانگا و قوتابخانە ئاینیەکان بۆ ئەفگانیە ئاوارە و هەلهاتوەکانی جەنگ کە ژمارەیان زیاتر لە ٣ ملیۆن ئاوارە بوو.
هەروەها زاواکەی عەبدوڵا عەزام لە بیرەوەریەکانیدا دەنوسێت :
لێپرسراوی پۆستەکانی نوسینگەی خزمەت گوزاریەکان هەموو ڕۆژێك کە دەرۆشت بۆ پۆست لە گەڵ خۆیدا دەیان نامە و چەکی پارەی دەهێنایەوە کە بە دەیان هەزار دۆلار کۆمەکی تێدا بوو.

عەبدوڵا عەزام

هەروەها عەبدوڵا ئنس دەنوسێ :

عەبدوڵا عەزام هەموو سالێك چەندین جار سەردانی ئەمەریکای دەکردو لە کۆنگرەی موسولمانەکانی ئەوێدا وتاری دەدا و هانی موسولمانانی ئەوێ دەدا بۆ بەشداری جیهادی ئەفگانستان . هاوکات نوسینگەی موجاهیدەکان ، نوسینگەی حکمەتیار و باقی ئەوانی تریش لە زۆر شوێنی جیهانی خۆرئاوادا ، بلاو بوبونەوە.
جێگە سەرنجە بارەگای عەبدولا ئنس زاوای عەبدوڵا عەزام لە لەندەن گیرسایەوە دوای جێهێشتنی پیشاوەری پاکستان. دوای ئەوەی مافی

پەنابەری سیاسی پێبەخشرا لە کۆتایی نەوەدەکاندا بویە خوێندکار لە زانکۆی “ویست ماینستر” لە لەندەن.

روداوەکانی ساڵانی جیهاد، گەشتی عەرەبە ئەفگانییەکان

لە گەواهی دانێکی تردا سەبارەت بە کۆکردنەوەی پارە و ڕێکخستنی موجاهیدەکان لە ئەمەریکادا ، لە کتێبی ” روداوەکانی ساڵانی جیهاد، گەشتی عەرەبە ئەفگانییەکان” لە نوسینی ڕاگەیاندنکاری مسری محەمەد سەلاح دا هاتووە :

خالید ئەبو دەهەب کە ئاشنایەتی لەگەڵ ئەفسەرێکی پێشوی سوپای مسری عەلی ئەبو سعود (کەسایەتی نزیکی ئوسامەبن لادن و ئەیمەن زەواهیری) پەیدا دەکات لە ساڵی ١٩٨٤دا . ئەو دواتر ڕەگەزنامەی ئەمریکی بەدەست دەهێنێت و ئێستە لە ئەمەریکا زیندانییە دوای ئەوەی تۆمەتبارکرا کەلە تەقینەوەکانی باڵوێزخانەی ئەمەریکا لە نایرۆبی و دارسەلام، دەستی هەبووە. جێ وەبیرهێنانەوەیە ئەبو سعود ساڵی ١٩٨٤ وازی لە سوپا هێنا و کۆچی بۆ ئەمەریکا کرد و بە بەردەوامی پەیوەندی گەرمی لەگەڵ ئەبوو دەهەب هەبوو ، لە ساڵی ١٩٨٦دا هات بۆ لای بۆ ئەمەریکا.

لە فڕۆکەخانەی هوزیەی ولایەتی کالیفۆرنیا بەیەکگەشتنەوە . ئەبودەهەب لە شوقەی هاوڕێیەکیدا سێ هەفتە مایەوە ، دواتر لەگەڵ ژنێکی ئەمریکی بە ناوی تریسا هاوسەرگیری کرد، بەڵام هەر زوو جیابونەوە دوای ئەوەی بەبێ ڕەزامەندی ئەو سکی پر بوبوو. دواتر زوو زوو سەردانی مزگەوتی نوری دەکرد لە سانتاکلارای نزیک لە سانفرانسیسکۆ و پەیوەندی لەگەڵ زۆرێك موسلمانانی ڕەگەزنامە جیاوازی ئەوێ، دامەزراند.

ئەبو دەهەب لە لێکۆڵینەوەکاندا دانی بەوەدا نا، کە لەسەرەتایی ساڵی ١٩٩٠دا ئەبوو سعود پێی راگەیاندووە کە پەیوەندی بە مسرییەکانی نیشتەجێ ئەفگانستانەوە هەیە و ڕێککەوتن کە ئەبو دەهەب بە مەبەستی کۆمەککردنیان سەردانیان بکات ، بە مەرجێك پێشتر فێری فڕۆکەوانی ببێت ، ئەوە بوو ئەبو دەهەب لە پەیمانگەیەکی تایبەتی فرۆکەوانی دەستی دایە مەشقێکی چڕو پر و پێش ئەبو سعود کەوت لە پەیوەستبونی بە جەنگاوەرەکانی ئەفگانەوە.

کۆکردنەوەی کۆمەك و پارەی زەکات

دوای ئەوەی مەشق و ڕاهێنانی بە ژمارەیەکی بەرچاوی موجاهیدی عەرەب لە سەر هونەری فرۆکەوانی کرد ، ئەبو دەهەب گەڕایەوە ئەمەریکا. سەرکردەکانی ڕێکخراوی قاعیدە داوایان لێکرد بە سود وەرگرتن لە تەکنیکی نوێ تۆڕی تەلەفۆنەکانی ئەمەریکا پەیامەکانیان بگەیەنێت بە ئەندامەکانیان لە مسر و ولاتانی تردا. هەروەها وتی:

هاوکاری و یارمەتییەکانم بۆ ڕێکخستنی قاعیدە لە گواستنەوەی

پەیامەکان واوەتر چوو، کۆکردنەوەی کۆمەك و زەکات و ناردنی بۆ ئەو شوێن و کەسانەی سەرکردەکان بۆیان دیاری دەکردم، زیادیکرد . لەو ماوەیەدا بڕی ١٠ هەزار دۆلارم ناردووە بۆ یەمەن ، پاکستان ،مسر ، ئوردن و سودان . هەروەها ئەو پاسپۆرت و بەڵگەنامە فەرمیانەی ڕێکخراو لە پاکستان ، یەمەن و سودانەوە بە پۆستی خێرا بۆیان دەناردم ، دەمنارد بۆ ئەو کەسانەی دەبوو پێیان بگات.

هەروەها لە دانپیانانێکی تردا وتی:

لە کۆتایی ساڵی ١٩٩٤دا ئەیمەن زەواهیری بە مەبەستی کۆکردنەوەی کۆمەکی مالی هات بۆ ئەمەریکا لە ناوچەی سانتاکلارا نیشتەجێ بوو کە لە ولایەتێکی ترەوە هاتبوو. ئەوە یەکەم جارمان بوو لە نزیکەوە چاومان بەیەکتری بکەوێت. پێشتر لە ڕێگەی تەلەفونەوە پەیوەندیمان هەبوو، پێش گەیشتنی داوای لێکردم نرخی ئەو تەلەفۆنانەی بۆ بزانم کە ڕاستەوخۆ پەیوەندیان بە مانگە دەسکردەکانەوە هەیە. لەو ماوەیەدا کە لە سانتا کلارا بوو توانی ٢٥٠٠ دۆلار لە نوێژکەرانی مزگەوت کۆکاتەوە ، هەروەها لە ئەبوو سعود توڕە بوو ، چونکە زەواهیری پارەیەکی زۆرتری لە ولایەتەکانی تردا کۆکردبویەوە.
شایەنی ئاماژە پێکردنە لە ڕاپۆرتە ئەمریکییەکاندا ئاماژە بە ئەوە کراوە کە ئەبو سعود لەلایەن دەزگای هەواڵگری ئەمەریکاوە نێردراوەتە نێو بونیادگەراکان ، ئەو پێشتر خۆی داوای کردبوو ئامادەیە هاوکاری (سی.ئای. ئەی) بکات . زانیارییەکان ئاماژە بەوە دەکەن کە ئەبو سعود دوای ئەوەی وازلە سوپای مسر دەنێت لە ڕیزەکانی سوپای ئەمەریکادا کاردەکات و بەشداری مەشق و ڕاهێنان بەو میسرییە ئیسلامیانە دەکات کە دانیشتوی ئەمەریکان و دواتر بەوە تۆمەتبارکران کە دەستیان لە تەقینەوەکەی ١٩٩٣ی ناوەندی بازرگای جیهانی لە نیویۆرك دا هەبووە و دەستگیر کران . هاوکات ئەو مافی کارکردنی لە نێو سوپای ئەمەریکادا پێ درابوو ، سەفەری ئەفگانستانی کردو بەشداری مەشقپێکردنی عەرەبە ئەفگانەکانیشی کرد.

دامەزراندنی ماڵی پشتیوانان " بیت ئەنسار"

بە گەڕانەوە بۆ چیرۆکی دامەزراندنی " نوسینگەی خزمەتگوزاری کۆچبەران " و" نوسینگەی خەبات " لە برۆکلین لە شەقامی ئەتلەسی ، کە لەڕوەوە پێشەنگی نەخشەدارێژەر و ڕاهێنەرەکانی ڕێکخراوی قاعیدە سەریان دەرهێنا، لە ساڵی ١٩٨٤دا هاوکات ئوسامە بن لادن لە پیشاوەری پاکستان " ماڵی پشتیوانانی" دامەزران کە وەزگەی بەیەکگەشتنی هەموو ئەو کەسانەبوو لە چوارگۆشەی جیهانەوە دەهاتن تا بە جیهادی ئەفگانەوە پەیوەستبن. لەوێ ڕێنوێنی و مەشقی

پێویستیان پێ دەکرا. بەڵام لە سەرەتاوە هیچ لیژنەیەکی سەربازی تایبەت بە خۆی نەبوو، هەروەها هیچ ژێرخانێکی سەربازی و سەربازگە و کەلوپەلی سەربازی پێویستی نەبوو، بۆیە زۆربەی کات جەنگاوەرەکانی دەنارد بۆ لای یەکێك لەو کۆڕوکۆمەڵە سەربازیانەی لە ئەفگانستان لە شەردا بوون. ئەم هەلومەرجە بەردەوامبوو تا دروسبونی هاوکاری تۆکمەی نێوان نوسینگەکەی عەبدوڵا عەزام و ماڵی پشتیوانانی ئوسامە بن لادن.

بەپێی ڕێکەوتنی هاوکاریەکە ، نوسینگەکەی عەبدوڵا عەزام ئەرکی ڕاگەیاندن و پروپاگەندە و کۆکردنەوەی کۆمەک و خەرجی پێوستی کەوتە سەرشان و ئەوەی بن لادنیش لایەنی سەربازی ، ئامادەکردن و پێشوازکردن لە جیهادیەکان ، مەشق و ڕاهێنای پێویست و ئامادەکردنیان بۆ مەیدانەکانی جەنگ . ئەوان یەکگرتنەوەی ئەو دوو ڕێکخراوەیان لەو کاتەدا ، بە بەرژەوەندی خۆیان نەدەزانی .

دوای بەهێزبونی بونیاتگەرایی ئیسلامی لە نێو جەنگاوەرە ئەفگانیەکاندا بەتایبەت لە نێو عەرەبەکاندا و پاش هەشت ساڵ جەنگ و پاشەکشەی یەکێتی سۆڤیەت و هاتنە ئارای جیهادی جیهانی و دەرکەوتنی ڕێکخراوی قاعیدە ، لێپرسراوە ئەمریکیەکان زۆر بە وشیاری و ئاگاییەوە هەڵسوکەوتیان لەگەڵ دەکردن و پەیوەندیکردنی دەزگای هەواڵگری ئەمەریکا بەم دارودەستانەوە مەسەلەیەکی زۆر هەستیار بوو.

بەپێی بیرەوەریەکانی ڕۆبەرت گێیتس بەرێوەبەری دەزگای هەوالگری لە ساڵی ١٩٩١ دەڵێت:

ئاژانسەکە پارێزگاری لەمەودای لەنێوان خۆی و موجاهیدە عەرەبەکان کردووە …
هەروەها ئاماژە بەوە دەکات کە :
بەدواداچونمان کردووە بۆ شێوازی فراوانکردنی بەشداری کردنیان لەشێوەی لیوایەکی نێودەوڵەتی، بەڵام ئەمە ڕووی نەدا چونکە جیهادی□کان بەشێوەیەکی بەربڵاو ل□ تەواوی جیهانی عەرەبییەوە ڕویان کردە ئەفغانستان.

ئەردۆگان لە پشتی پەردەکەوە چی لەهەگبەدایە !؟... عەبدوڵا ساڵح

وورد بینی زۆری ناوێ بۆ ئەوەی لەو ڕاستیە تێبگەین کە شادەماری داعش هەر لەسەرەتای سەرهەڵدانیەوە تا ئەمڕۆشی لەگەڵدا بێ حکومەتی تورکیا بووە .
هاوکاری و کردنەوەی سنورەکانی تورکیا بۆ چەکدارانی داعش چ بۆ ئاودیو بوون ، چارەسەری بریندار ، گەیاندنی چەک و تەقەمەنی و پارەی قەتەر و سعودیە تا دەگاتە بازرگانی کردنی نەوت و کەل و پەلی دیکە . ئەم هێزە دڕندەیە لەکاتێکدا بە چەقۆ سەری ڕفێندراوە ڕۆژئاوایەکانی دەبڕی، بارمتە کانی قونسوڵخانەی تورکیای لەموسڵ ئازاد دەکرد ! ئەم کەین و بەینە هەمووی بەبەر چاوی ئەمەریکاو هاوپەیمانانیەوە ئەنجام دراوە بێ ئەوەی مێشێکیان میوان بێ !
بەبەر چاوی سەربازانی تورکیا خەڵکی کۆبانی پەلامار دەدران و دەکوژران لەسەر دەستی داعش ئەوانیش چاوەڕێ شکستی ش□□قانان بوون، مەگەر ئەو داعشەی ئەوکات هەر ئەو داعشەی ئێستا نیە کە گوایە تورکیا پەلاماری دەدات !؟
گرتنەوەی شارۆچکەی دابق دوێنێ لەلایەن ” سوپای سوریای ئازاد ” بە پشتیوانی ڕاستو□خ□ی هێزی سەربازی تورکیا بە ماوەی کەمتر لە ڕۆژێک ، تەنانەت وەک باس دەکرێ کەمتر لە کاتژمێرێکیش، ئەو شارەی پیرۆزیەکی تایبەتی لای داعش هەیە ، پێشتریش شاری جەرابلوس و چەند شارۆچکەی دیکەش لەلایەن هەر ئەم دوو هێزە بە جۆرێک کە لە ماوەی نزیکەی دوو مانگدا 2000 کیلۆمەتر دوجایان ” ئازاد ” کردوە ، پرسیارێکی جدی دێنێتە گۆڕێ ، تۆ بڵێی داعش ئەوەندە بودەڵە بێت لە شارە پیرۆزەکەی خۆی بەو ماوە کورتە و تەنانەت بێ تەقە ئەوێ چۆڵ بکا ؟ لە کاتێکدا سوپای سوریای دیموکرات نزیک بە دوو مانگی ویست تاکو شاری مەنبەجیان لەچنگ داعش رزگار کرد بەسەدان شەرڤان گیانیان لەدەستدا !؟
ئەم سینارێۆیە ڕوون ئاشکرایە وڕێکەوتنی پێش وەختی لەپشتە ، هەمان ئەوچەکدارە ڕیشنانەی کە بێتەقە دابقیان بۆ سوپای تورکیاو هاوپەیمانەکانی چۆڵکرد، دەبرێنە تورکیا ودیکۆری دەم و چاویان دەگۆڕدرێ و بەناوی چەکداری سوپای ئازادی سوریا دەکرێنەوە بەودیودا بەتایبەتی ،تورکمان و عەرەب زمانەکان، و بەبەر چاوی کامێراکانەوە دەست دەکەنەوە بە نوێژی جەماعەت ، نوێژی سەرکەوتن!
پێداگری تورکیا لەسەر هێشتنەوەی هێزە سەربازیەکەی لە باشیک،

ئەگەر لە دوورماوەدا بەمەبەستی دروستکردنی بەربەست بێت لەبەرامبەر نفوزی ئێرانی شیعە و دواتر خەونی ویلایەتی موسڵ، ئەوا لە کورت ماوەدا هەوڵی فریاکەوتنی هاوپەیمانە داعشەکەیانە لەشەڕی بەناو ڕزگارکردنەوەی موسڵ ئەمەش بەساتو سەودا لەگەڵ هێزەکانی هاوپەیمان کە ئێستا منەتی لەناوبردنی داعشمان بەسەردا دەکەن و حیزبەکانی کوردایەتیش پێشمەرگەی برسی تێدا بەکوشت دەدەن . چ گەمەیەکی چەپەڵە لالە !!

2016 / 10 / 17

دەرکەوتە و سیناریۆکانی ڕزگارکردنی موسڵ ... بەختیار شارەزوری

بڕیاری ڕزگارکردنی هەر یەک لە ڕەقە و موسڵ ، ئەوەندەی بڕیارەکە لای وڵاتانی زل هێزە ، ئەوەندە لای وڵاتانی ناوچەیی نییە ، تەنها ئەوەندە نەبێت لە داڕشتنی ئەم نەخشەیەدا تا چەندە دەتوانرێت ئەم وڵاتانە و ئەم هێزانە بخرێنە خزمەت ئەو ئامانجە ، کە وڵاتانی زل هێزی وەک ڕوسیا و ئەمریکا دایان ڕشتوە ، کە بە جۆرێکە هەتا فەرەنسا و بەریتانیاش هەندە نیگەرانیان هەیە ، بەوەی کە لە نەتەوە یەکگرتوەکان ئەمریکا و ڕوسیا ئامادە نەبون نهێنی هێرش کردنە سەر ڕەقە و موسڵ ئاشکرا بکەن ، لەم نێوەندەدا ئەمریکا و ڕوسیا لە کاتی ئەم پرۆسەیەدا مامەڵە لەگەڵ هێز دەکەن و کە پێشتر بوێتە هێزی خێر بۆ ئەم دوانە ، ئەوا دەکەوێتە چوار چێوەی بەرژەوەندی ئەم دو زل هێزەوە ، ئیتر وڵاتانی وەک ئێران و تورکیا هەر یەکەیان دەیانەوێت بە پێ ی بەرژەوەندی خۆیان بچنە ناو ئەم نەخشەیەوە ، ئێستە لەسەر و بەندی ئازاد کردنی موسڵدا تورکیا دەیەوێت داعشەکانی ناو موسڵ و ڕەقەی دەست بکەوێت (کە پێشتر خۆی ناردبونی) بۆ ئەو شوێنەی کە تورکیا پێ ی وایە دوای ڕەقە و موسڵ توشی دەبێت ، ئەوەی تورکیا لێ ی دەترسێت بە پلەی یەکەم پشک نییە لە موسڵ و ڕەقە ، بەڵکو ترسی کوردی هەیە دوای ئەم شەڕانە لە پلانی ئەمریکا و ڕوسیادا ببێتە کیانێک لە چوارچێوەی فیدڕاڵیدا لە

وڵاتانی سوریا و عێراقدا وە دوایش ئەم داوایە لە تورکیا بکرێت ، بۆیە دەیەوێت هەر چۆنێک بێت داعشەکان بباتە ناو تورکیا بیان کات بە جەندرمە و میت بۆ شەڕی کورد دوای ئەم شەڕانە ، لە ئێستادا خەونی ئیمپراتۆری عوسمانی نەک کۆتایی پێ هاتوە ، بەڵکو دەیەوێت تورکیا بە مانا جوگرافییەکەی لەدەست نەچێت ، لە سەر ئاستی وڵاتانی ناوچەش سعودیە و قەتەریش وەک پێویستی بەرژەوەندی تورکیا نایەتەوە ، بۆیە تورکیا ئەوەندی شەڕی دژی کورد دەکات و شەڕی پاراستنی سنورەکانی دەکات ، ئەوەندە شەڕ بۆ فراوانخوازیەکەی ناکات کە خۆی بانگەشەی بۆ دەکات ، بە کورتی تورکیا دەیەوێت هەرچۆنێک بێت پاشماوەی داعش بکاتە کارتێک بۆ پاشەڕۆژی خۆی بۆ دژی کورد ، لە ئێستاشدا کە ئێران و ئەمریکا و ڕوسیا تەنها کێشەی بچوکیان هەیە ، بەڵام لەسەر دۆسیە گەورەکان ڕێکن ، ئەمەش دژ بە بەرژەوەندییەکانی تورکیایە .

لە شەڕی موسڵدا و لە ئێستادا پێشمەرگە لە سنورێکدا دوەستێت و ڕۆڵی عێراق دەست پێ دەکات وەک حشدی شعبی و هێزی سەربازی عێراق ، دوای ئەوەش ڕۆڵی پەکەکە دەست پێ دەکات ، کە ئەمە بۆ تورکیا مایەی نیگەرانیە ، چونکە نەک تورکیا ڕۆڵی پێ نەدرا بەڵکو دژەکانی تورکیا ڕۆڵی سەرەکی دەبینن ، بە هەمو دیوەکاندا تورکیا لەسەر مێزی داڕشتنی ڕزگارکردنی موسڵ بە قەد پەکەکە نابێت ، بۆیە تورکیا ئەگەری ئەوەی هەیە لە بەرامبەر بەرگریکردن لە پاشماوەکانی داعشدا توشی شەڕێکی دۆڕاو بێت ، خۆ ئەگەر پلانی B وC بەکار بێنێت دور نیە پەکەکە شەڕ بەرێتە قوڵایی تورکیاوە ، بۆ ئەمەش کۆمەڵێک سیناریو هەیە کە ئەگەر کاریان پێ بکات دور نیە توشی دۆڕانێکی گەورە بێت ئەویش لە ڕێگەی پارتی و کۆنە بەعسیەکان و سونەکانەوە هەوڵی ڕزگارکردنی داعشەکان بدرێت و بۆ مەبەستی خۆی بەکاریان بهێنێت ، ئەوەی دەمێنێتەوە دوای موسڵە کە پێ دەچێت تورکیا لە عێراق دەربکرێت و کوردیش لە باشور بگەڕێتەوە ناوەند و گڵۆپی سەوزیش بۆ لایەنگرانی ئێران هەڵبکرێت لە عێراقدا ، ئەوەی دەمێنێتەوە ئەو ڕاستیەیە کە دوای موسڵ کار لەسەر وەدەرنانی تورکیا دەکرێت و عێراقێکی فیدر□□ی دروستبکرێت بە ڕەزامەندی وڵاتانی ڕوس و ئەمریکا و ئێران ، بۆ دوای موسڵ و چۆنیەتی ئیدارەدانی موسڵ سیناری□ی□ی ئاشکرا نەکراوی ئەمریکا و ڕوسیا ئەبێتە ئەجێندای بەڕیوەبردنی موسڵ ، ئەویش کردنی بە چوار پارێزگا و وەک هەرێمێکی فیدر□□ مامەڵەی لەگەڵ بکرێت ئیتر ئەو سیناریویانەی کە لەلایەن کورد و سونەکان و عێراقەوە خراوەتە ڕو پێ ناچێت هیچیان کاریان پێ بکرێت .

دەرارخانەی سیاسی … دڵشاد تاقانێ

گەلێرەکان دەراری بەکاربەری بازاڕێکی شکاون هەڕاجی هەموو شتێکی تێدادەکەن بەهادار بێ بەها و بێ بەهاش بەبەهایە! بەردەستیان پڕە لەگەلحێ و محێ لەقوزکێشیدا ئەنیشک وەژەنی خۆڕەپێش و ملشکێنی دەوروبەرن! لێ دەرمانی بەرهەمهێنەکیان تێدا هەرناکەوی.

بەهاری ڕووزەرد..

مەلەمەلی سنوری دەسەڵاتی فارسی دوای وەرینی چوزەرە پەلکی بەهاری عەرەبی لەعێراقی عەرەبیدا ئێستا لەوپەڕیەتی، داعشکاری سونەچیەکان بەتوانستی کۆماندۆی تورکی گۆشاوگۆش سەربڕین و سوتاندن بەئاگری لێکەوتەوە. ئێستا دەسەڵاتی عەرەبی شڵۆق و پەککەوتەیە لەسێگۆشەوە بوو بەدووگۆشەی فارس و تورک عەرەبیان فت کرد. کەئێران عێراقی عەرەبی داگیرکرد بەشێکی کوردستانیشی لێ گرێداوە، سیستەمی ئایەتوڵاداریە.

لیستی قازەکە..

خاکی خێڵەکی میر و پاشای کوردی بەدرێژایی تەمەنی میتسۆپۆتامیا لەگەڵ بەگلەری تورکی و ئاغای فارسی لەتەشتێکەیەکدا نان دەخۆن. عەرەبووچکە پێشڕەوەی بیر و ئاینی بەدەستە بەڵام لەکورد سەرلێشێواوترن وەک میزی حوشترکانیان بەرەو دواوەن! کورد سەدان بەشە حیزب حیزبێنە لەوپەڕیەتی ئێستا حیزبیش بەمافی دیموکراتی لەدەست عەشایەر و ئیسلامیستەکانە! چۆن کەسێکی ڕۆشەنبیر دەنگ دەهێنی ئەگەر پەنجا بنعامی نەعامە دەنگ بێ قازپیاوێک بدەن هاودەنگ قیڕەیان بێ لەلیستی قازەکە.

دەهۆڵی شەڕ خەڵک دەیکوتێ..

هیچ کاتێ سەرکردەکانی مێژوو ئەم دەهۆڵیان نەکوتاوە ئەوە خواستی خەڵکە شەڕخوازی لەخوێنیاندا لەگەڵ ترپەی دڵیان زرمەی دێ، ئەوان خاوەنی سەرەکی و ڕاستەقینەی شەڕن، خۆیان کۆیلەی بەدواگەڕاوی

سەرۆکن، بودەڵەیەک دەکەن بەدیکتاتۆر بەڵیشی مەردانەی قەسەم دەخۆن. هەرخێڵبازەکانن ئاغا و هەردەروێشە زەرگ وەشێنەکانن شێخ دروست دەکەن تا ئەوانیش بەدوای ئەوانەوە بن ئەو سیستەمە عەشایاریە ناگۆڕێ مەگەم.

کوڕە ئاغایەک..

یا شێخێکی بەوێژدان وەک بیسمارکی ئەڵمانی بۆ هەموو هەرێمە خێڵەکیەکان یەکخاتەوە سیستمێکی سۆسیالگەرا بێنێتە کایەوە بەڵام ئاخۆ ئەو ئاغەلە کەی بێ؟ ئەرێ ئێستا لەداکی بووە؟ بەکوڕە هەژار و ڕۆشەنبیر ناگۆڕی چونکە ئەم زەلکاوە هەرمیکرۆب تێیدا دەژی.

مەنجەڵی شەڕی ناوخۆ..

قوڵپ دەدا بۆقەکانی چێشتوەرەکان داخ دەکات. چزەی ئازارەکان دەگاتە دڵی دایکی گەشمەرگە پێشمەرگەکان هەمووان ڕادەچەنێ. ئای کە حەزیان لێنانی هەرکەس شیوەقولەی خۆیتی و بەشی یەکترنەدەن لەباج و نەوت و گاز لەبن تەنکێشی خۆیانی قایم بکەن ڕەبی لەبرسان مرن بەساری هەرزانیە.

شەڕەکان لەهاوین دەوەستا!

کاتی شەڕی ناوخۆی نەوەتەکان مانگی نۆ و دە تەقە دەستی پێدەکرد هەر قڕپک و شیوێک بەچەند دەفتەرێک دەگیرا تا مانگی چواری ساڵی داهاتوو دیسان شەڕ دەوەستا و کەسیش نەیدەزانی گفتوگۆ دەستی پێدەکرد تا دروونە و خەلە و خەرمانی جوتیارانی کورد هەر دەگیرا و لەسوتان دەپارێزرا جارەکی دی لە مانگی نۆوە دەستی پێدەکردەوە ئەوەش دەیسەلماند شەڕ شەڕی کوردی جوتیار بوو نەک.

حیزبۆچکانی!

زرمەزلانێی سۆڤیزکانێی حیزبانێ ئەوەت ڕیز ئەوەت نەیکا دێسێزەکان داشی دامەی خوراون، سەربازی شەترەنجێکی مەلیکتێڕن بەعەقڵی تورک و فارسی بەڕێوەدەبرێن، یەک شیعەباز و یەک سونەباز لەگەڵ عەرەبێکی کۆنە ئەنفالچی ئەگەر دەستیان هەبێ ئەوان ئەنفالی دایکی خۆشیان دەکەن! مێژووێکی دەبارەی حەرەس قەومی و جەیشی شەعبی و حەشدی شەعبی و حەشدی نیشتمانیشی هاتەسەرێ هیچیان لەدەعوشی کەمتر نیە هەرهەموویان پێکوڵەی بیرکرمیەکی تێوخاوەن.

ئەدی چارە؟

وەک لێکدانەوە و شیکاری چاودێرە سیاسیەکانی کورد کەهەرگیز چارە نادۆزنەوە ئەمەش دەرێین: کێشە دوێنی و ئەوڕۆ نیە بەڵکو کێشە سبەیە کە سیاسیەکانی ئەوکاتیش دەرچووی هەمان دەرارخانەی سیاسی ئەمڕۆ دەبن هەرکوڕی نابەرپرسەکانن!

Dlshadtakana@yahoo.com

ئەردوگان لە رزگارکردنی موسڵ پلانی (بی) بەکاردێنێت ؟ … عیماد عەلی

دیارە پلانی ئەی بۆ ئەردوگان نوچووە سەر کە بریتی بوو لە بەشداریکردنی هێزەکانی تورکیا لە بەعشیقە و چەندین سەربازگەی تر لە دەوروبەری و، حەشدی نیشتیمانی سەر بە ئەسیل نوجەیفی شێخی بەرماڵی ئەردوگان لە شەری رزگارکردنی موسڵ. بەڵام وا دەرکەوت کە لە سەرەتاوە هیچ بوارێکیان بەم پلانەنەداوە و بە تایبەتی لە لایەنئەمریکاوە رێگەیان لێگراوە کە بە تاکە جەندرمەیەکیش بەشداری بکات لە کاتی دەستپێکردنی پرۆسەکە، بەڵام دواتر بەهەر شێوەیەك و ناوێکیش بێت خۆی لەقەرەی ئەم ئامانجەی دەدات .
بۆیە، وەك خۆی پێشتر رایگەیاند، ئەردوگان پشت بە پلانی (بی) دەبەستێت، کە بەو پێیو و هەندێك ناوەندی ستراتیجی جیهانی بڵاویان کردۆتەوە، دەیەوێت شوێن پێیەك بۆ داعش لە بەشێکی پارێزگای نەینەوا بە یارمەتی هێزی تورکیا بھێڵێتەوە و دواتر بە هەمان شێوەی سوریا و بە جوڵەیەك لە قۆناغێکی دیاریکراو لە کتوپرێك و بە زەمینەسازی بیەوێت زۆنی ئارام بە قسەی خۆی لە باکوری عیراقیش بسەپێنێت بە تایبەتی بە پاساوی هێرشکردنی پەکەکەوە، لەمەشدا وا دەردەکەوێت کە هەموو جموجوڵەکانی تورکیا بۆ ئەوە بێت موسڵ لە سوریا دابرێت و بتوانێت کۆنترۆڵی پەیوەندی و هاتوچۆی نیوان بەشەکانی کوردستان بکات و، تەنها مەبەستی لێدانی بەرژەوەندیەکانی کوردە لە و ناوچانەدا . بۆیە پلانی (بی) خۆی لە پشتگیری هێزەکانی داعش دەبینێتەوە بە نهێنی و بەهەر ناوێکەوە بێت لەگەڵ

هێزی بەناو حەشدی نیشتمانی لە روبەرێکی گونجاودا هاوکاربن، کە دواتر بەو بۆنەیەوە مەبەستی خۆی جێبەجێ بکات . زۆرینەی چاودێران لەوباوەرەدان کە شوێنە تورکمان نشینەکانی دەوروبەری موسڵ بۆ ئەو پلانە قۆزەونەی بەکار بێنێت و باشترین جێگاش بۆ ئەو مەبەستە بەکارهێنانی شاری تەلەعفەر و دەوروبەری و چەندین وردە شارۆچکە و دێهاتی ترە کە لەوێوە پلانە درێژخایەنەکەی جێبەجێ بکات، سەرەتا بە توانا و ئیماکنیاتی مادی خۆی و بیروعەقڵ و رەفتار و کردەوەی داعش و هێزە هاوپەیمانەکانی و، دواتر مەرجەکانی خۆی فەرز بکات لەسەر هەمووان لەوانەش پارتی دیموکراتی کوردستان و پاڵنانی بۆ هاوکاری لە شەرکردن دژی پەکەکە لە ئۆپەراسیۆنێکی فراوانی گەورەی ئامادەکراودا . بۆ جێبەجێ کردنیئەو پیلانەی بە پاساوی بونی هێزەکانی پەکەکە لەم ناوچانەوە تاوەکو تەنانەت دەیەوێت دەست درێژی بکاتە سەر قەندیلیش . لەو بارەوە پارتی چەند هاوکاری دەبێت، ئەمەش لەسەر مانەوەی بەرژەوەندیەکانی پارتی وەستاوە کە چەند وابەستەیی بە تورکیاوە دەمێنێت و دوور دەبێت لە لایەنە عیراقی و کوردستانیەکان، ئەمەش رۆژگار بۆمان دەریدەخات . بەڵام پێویستە لەم بارەوە سەرەرای ئەوەی هێزە کوردستانیەکان بەرپرسیارێتی خۆیان لە هێشتنەوەی پارتی لە بازنەی کوردستان بخەنەگەر و زیاتر پاڵ بە پارتیەوە بنێن کە لە ناوەندی عراقەوە نزیك بێت و پەیوەندیەکانیان ئاسایی بکەنەوە، هەر هیچ نەبێت بۆ زیاتر ملکەچ نەبون بۆ تورکیا و هاوکارری نەکردنی بۆ وەستان دژی بەرژەوەندیە باڵاکانی کورد، لەگەڵ قازانجە ئابوری و سیاسیەکان بۆ کوردستانی باشوریش لەم وەزعەیدا کە قەیرانی ئابووری جوڵەی لەکوردستان بریوە .

بۆیە پێویستە لەسەر هەمووان لەم کاتەدا هەر هیچ نەبێت پارتی ناچار بکەن کە لە جێبەجێ کردنی پلانی (بی) ی تورکیا هاوکار نەبێت ئەویش بە :

*هەوڵدان بۆ نزیککردنەوەی لە لایەنە سیاسیەکانی کوردستان ومانەوەی لە روبەری کرودستانی و دورخستنەوەی لە رەفتاری پاشکۆیەتی تەواو بۆ تورکیا و، بواردان بۆ هێشتنەوەی لەم پێگەیەی کە لە گرێژنە دەرنەچووە لە رەفتارەکانیداتاوەکو ئەم ساتەش .

* هەوڵدان و یارمەتیدانی بۆ نزیککردنەوە و رێککەوتنی لەگەڵ بەغدادا، بۆ دوورخستنەوەی لە تورکیا بە رادەیەك تاوەکو بەیەکجاری خۆی نەخاتە باوەشی و ، بۆ ئەوەی زیاتر ملکەچی داواکاری و فەرمانەکانی نەبێت و بە ئاسانی یارمەتی جێبەجێکردنی پیلانەکانی نەدات و خۆی لە پلانی (بی) ی تورکیا دوور بخاتەوە .

* لە پرسە نێوخۆییەکاندا بە شێوەیەك مامەڵەی لەگەڵدا بکرێت لە

پێستی خۆی دەرنەچێت و، بەهەر جۆرێك بێت ناچارنەكرێت رەفتاری نابەجێ و هەڵەی گەورەتر و خیانەتی لە جۆری 31 ئاب دووبارە بكاتەوە .

هەوڵێكی هەمەگیر بدرێت بۆ نزیكبونەوەی لایەنە سەرەكیەكانی كوردستان، پارتی و یەكێتی و گۆران بۆ خستنەوەی دەسەڵاتی كوردستان بۆ سەر سكەی خۆی هەر هیچ نەبێت بەكەموكورتیەكانی پێشویەوە تاوەكو لەم قۆناغە بە سەلامەتی دەپەرینەوە، ئەمەش بە یارمەتی و نەرمی نواندنی گۆران و یەكگرتویی بەك بریاریی یەكێتی دەبێت لەم كاتەدا .

بۆیە لەم كاتەدا بە خوێندنەوەی پێشهاتەكان و مەرامە درندەییانەكانی توركیا، ئەركی زۆر دەكەوێتە سەر سەرجەم هێزەكانی كوردستان بەسەرجەم بەشەكانیەوە بە تایبەتی هێزەكانی كوردستانی باشوور و پەكەكە و یەپەگە، كە چاو لە زۆر بەرژەوەندی بچوكی حزبی داخەن و ئەم قۆناغە و پێداویستیەكانی بخوێننەوە و بە لە خۆبردووی لەهەڵەی یەكتر خۆشبن كە گەورەییە بۆ هەر یەكەیان بەرژەوەدی میلەت بخاتە پێش بەرژەوەندیەكانی خۆیەوە بە كردەوە نەك تەنها بە لێدوان و بانگەشە، ئەگینا تەنها توركیا و وڵاتانی داگیركەر قازانج دەكەن و بەس .